

AUSTRALIJOŠ LIETUVIŠ

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOŠ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

ADELAIDE, kovo/March, 8 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 5(142)

ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO ŠVENTĖ

Vasario 24 dieną Estų bendruomenė Australijoje minėjo savo tautos nepriklausomybės paskelbimo sukaktį.

Estijos kelias į nepriklausomybę yra labai panašus į Lietuvos, o taip pat ir į Latvijos, nes visas tris Pabaltijo tautos riša tamprūs likiminiai ryšiai: nuolatinė kruvina kova už laisvę.

Estų bendruomenė Australijoje, žymiai mažesnė negu lietuvių, tačiau labai gerai organizuota ir sąmoninga. Ji turi savus namus Sydnejuje, savo laikraštį, gausiai perka knygas ir remia jų leidimą ir aktingai dalyvauja visose pastangose kovoje už savo tautos laisvę ir jos išlikimą.

Brangios šventės proga linkime estų tautai greičiau sulaukti dienos, kada laisvės daina išsiverš iš visų laisvų estų krūtinų.

ŽUVO 126 MAU MAU PARTIZANAI

Kenijoje pastaruoju laiku kovose su britų ir vietine kariuomene bei policija žuvo apie 126 Mau Mau partizanai, paimta į nelaisvę 16 ir sužeista 40. Vienoje vietovėje, kur maumaumiečiai puolė policijos postą, žuvo 39 partizanai. Kovos eina toliau.

BRITŲ AVIACIJA APGINKLUOJAMA ATOMINĖMIS BOMBOMIS

Britų aviacijos ministeris pareiškė parlamente, kad Britų karo aviacija šiais metais bus apginkluota atominėmis bombomis. Aviacijos išlaidos ateinančiais biudžeto metais siekia £491,6 mil.

GRĄŠINA BRITAMS EGIPTE

Egipto karo ministeris pareiškė, kad netrukus prasidės "nebendradarbiavimo su britais" politika Sueco kanalo zonoje. Tai reiškia, kad bus daroma viskas kliudyti britų transportams, o jeigu britai pradės aktyvius karo veiksmus, tai egiptiečiai pradės partizaninį karą.

Pažymėtina, kad visos derybos išspręsti taikiomis priemonėmis Sueco kanalo zonos reikalus nepasisėkė.

GALUTINI BERLYNO KONFERENCIJOS REZULTATAI

Pasibaigus keturių didžiųjų konferencijai Berlyne visi trys Vakarų ministrai padarė savo sostinėse beveik vienodus pareiškimus. Konferencijoje buvo įsitikinta, kad rusai visai nemažai trauktis iš užimtų pozicijų ir siekia išplėsti savo dominavimą toliau į Vakarų. Tuo būdu bet koks taikus problemų išsprendimas iš viso neįmanomas.

Vienintelis dalykas, kuris buvo sutartas Berlyne, yra nutarimas sušaukti balandžio 26 dieną Zenevoje naują konferenciją, kuri svarstys Korėjos ir Indo-Kinijos taikos klausimus. Šioje konferencijoje dalyvaus ir kom. Kinijos atstovas, bet to, visos kariavusios Korėjoje valstybės.

Netenka visai įrodinėti, kad ši konferencija taip pat pasmerktą nepasisėkimui, nes komunistai nemažai trauktis iš užimtųjų pozicijų ir siekia savo dominavimą išplėsti toliau.

Berlyno konferencija turėjo tik vieną gerą pasėką: ji sutvirtino Vakarų tautų vienybę ir bendro pavojaus supratimą.

USA NEPRIPAZINS KOMUNISTINES KINIJOS

Ryšy su numatyta balandžio 26 dieną Zenevos konferencija, kurioje dalyvaus ir kom. Kinijos atstovas, buvo baiminamasi, kad JAV-bės tuo būdu gali de fakto pripažinti kom. Kinijos vyriausybę. Dementuodamas šiuos gandus, JAV-bių valstybės sekretorius Mr. Dulles oficialiai pareiškė, kad apie kokį nors pripažinimą negali būti nė kalbos, kad kom. Kinijos atstovas dalyvaus konferencijoje tik kaip agresoriaus atstovas ir daugiau nieko.

Mr. Dulles ta proga dar nurodė, kad Berlyno konferencijoje rusai turėjo progos parodyti savo rankas ir pasirodė, kad tos rankos kietai sugniauziosios laiko jau pagrobtuosius kraštus ir siekia dar daugiau.

STIPRUS ŽEMĖS DREBĖJIMAS P. AUSTRALIJOJE

Kovo 1 d. 3.40 ryto pusę Pietų Australijos ir Adelaidės miestą sukrėtė gana stiprus žemės drebėjimas. Žmonių aukų nėra, bet sužeista 3 asmenys daugiausiai krantinčio nuo sienų tinko. Pačioje Adelaidėje kai kurių pastatų įplyšo sienos, daug kur išbūrėjo langai ir kelių šimtų namų nugriuvo kaminai. Viduje daugelio namų apibyrėjo tinkas. Tačiau didelių nuostolių niekur nepadarėta.

Šis žemės drebėjimas yra pats didžiausias Pietų Australijos žinomoje istorijoje ir pasikartoja maždaug kas 50 metų. Paskutinis stipresnis žemės drebėjimas buvo 1902 metais.

Lietuviai ir kiti šiaurės Europos imigrantai pirmą kartą patyrė, kaip atrodo žemės drebėjimas.

Mokslininkai teigia, kad žemės drebėjimo pasikartojimo netenka laukti.

AUSTRALIJA NETRUKUS TURĖSIANTI TELEVIZIJA

Karališkoji Komisija, kuri tyrinėjo televizijos rekalingumą Australijoje, galutinėje savo išvadoje rekomenduoja visoje Australijoje įvesti televiziją kiek galima greitesniu laiku. Komisija rekomenduoja dviejų rūšių televiziją: komercinę ir tautinę. Pirmiau turėtų būti įvesta tautinė televizija Sydnejuje ir Melbournne ir po dvi komercines stotis, vėliau išplėsta į kitus miestus, kai tik aplinkybės leis.

"ŠEIMYNNIS NESUSIPRATIMAS EGIPTE

Vasario 25 dieną, anksti rytą, visame Egipte buvo paskelbtas karo stovis. Po kelių valandų Revoliucinė Taryba ir Ministrų Kabinetas susirinko posėdžio, kuriam pirmininkavo pulk. — leit. Nasser. Posėdžio vieta buvo labai stipriai kariuomenės saugojama. Kulkosvaizdžiai ir artilerija išstati į pozicijas parengties stovyje. Posėdyje buvo nutarta pašalinti prez. gen. Naguibą iš prezidento ir ministerio pirmininko pareigų ir jas perduoti pulk. — leit. Nasser, kuris iki tol buvo faktinis Egipto valdytojas, nors oficialiai aukščiausią valdžią turėjo gen. Naguibas.

Gen. Naguibui įsakyta būti savo namuose, kurie buvo stipriai saugojami kariuomenės.

Revoliucinė Taryba savo motyvuose dėl Naguib pašalinimo nurodė, kad jis siekia neribotos valdžios, būtent, teisės vetuoti Revoliucinės Tarybos nutarimus, teisės skirti ir atleisti ministrų kabineto narius, teisės skirti ir atleisti aukštuosius kariuomenės pareigūnus. Be to, Naguibas kaltinamas, kad jis "neišslavęs" anglų iš Sueco kanalo ir neišlaisvinęs Egipto. Tuo tarpu pulk. — leit. Nasser jau ir ankščiau yra pareiškęs, jog jis kovosias iki paskutinio atodūso, kad Egiptas būtų laisvas nuo Britų įtakos. Nasser yra laikomas britų priešu Nr. 1.

Tačiau įvykiai susiklojo visai kitaip. Dalis karininkų nesutiko su Naguib nušalinimu. Nuvykę į jo butą, jį išlaisvino ir vėl atstato jo teises. Revoliucinė Taryba gi susirinkusi nutarė, kad gen. Naguibas atstatomas į visas buvusias pareigas tomis pat teisėmis, kaip iki šiol.

Didelės įtakos Naguib grąžinimui turėjo Sudano nusiteikimas. Pažymėtina, kad Naguib motiia yra sudanietė, o Sudanas trijų metų laikotarpyje turi apsispręsti, ar pasiliks nepriklausoma valstybe, ar susijungs su Egiptu.

Gen. Naguib, kurį minios entuziastiškai sveikino važiuojant gatvėmis, pareiškė, jog jis visą savo gyvenimą skirsią Egipto gerovei. Spaudos gi atstovams jis pareiškęs, jog tai būtų "šeimyninio nesupratimo".

Reikia spėti, kad šiose varžybose už Naguib nugaros stovi britas, o už Nasser — rusas, nes sukelti Egiptą prieš britus labiausia rūpi bolševikams.

BRITAI SPROGDINS HYDROGENO BOMBĄ

New Yorko "Journal American" rašo, kad Britanija spalio ar lapkričio mėnesiais sprogdins pirmąją hidrogeno bombą. Sprogdinimas bus įvykdytas Australijos šiaurės vakarų pakraštyje.

AUSTRALAI PRARANDA SAVIGARBĄ

Metodistų kunigas Dr. A. H. Wood, kalbėdamas Adelaidės Town Hall, pareiškė, jog australai dar nėra visi tinginiai, bet Australija pasidarė lošėjų tauta. "Mes (australai) įvairiems lošimams išleidžiame per metus £548 mil., arba £65 kiekvienam asmeniui". Australai pamiršo tikruosius krikščionybės principus ir juos užvaldė girtuokliavimas, lošimas ir netikusios literatūros skaitymas.

Kunigo nuomone, jaunoji karta turi tvirtai laikytis už taiką, teisingumą, savigarbą ir pan.

Šia proga turime pripažinti, kad daugelį ir mūsų šios nelaimės jau sudėdė arba eda. Vis tai siipnavališkumo ir išsigimimo padariniai.

NAUJI PLANAI DEL INDO-KINIJOS

Prancūzų karo ministeris Mr. M. Pleven, kuris išbuvo Indo-Kinijoje 20 dienų, lankydamasis fronte, skuba į Prancūziją vežinas naujais planais, kaip nugalėti Vietminh komunistus. Jo planai pagrįsti JAV-bių karo tikimais, kurie pastaruoju metu ypatingai pagausėjo.

Pranešimai iš Indo-Kinijos fronto sako, kad komunistų žygiavimas priekinė kol kas sulauktytas prie Laos provincijos sostinės.

GERB. SKAITYTOJAMS

Kas dar nepratęsė AL prenumeratos siems metams prašome tai padaryti, kad nesustrukdytų laikraščio siuntinėjimas. Kas negalite tuoj pat siųsti pinigų, tai prašome atsiųsti tik užsakymą, o atsiseite metų eigoje.

AL Administracija.

Trumpai

* Karališkoji pora jau aplankė Melbourną, Tasmaniją ir Mt. Gambier (S. A.). Toliau vyks į Queenslandą, Pietų Australiją, Vakarų Australiją. Visur sutinkama su nepaprastai dideliu entuziazmu ir ovacijomis.

* Britų oro laivyno ministeris pareiškė, kad atominių bombų gamyba pradėta masinė ir aviacijos sandėliai pripildomi atominėmis bombomis.

* Australijos darbo ministerijos žinomis, visoje Australijoje auga darbininkų paklausa. Ypatingai daug reikalaujama metalo specialistų įvairiose srityse, o taip pat stalių, mūrininkų ir kt. Blogiausia su nekvalifikuotais darbininkais, kurių pasiūla didesnė, negu paklausa.

* Meksikos mieste buvo užmušta 19 asmenų ir sužeista 74 susidūrus autobusu su sunkiai krautu sunkvežimiu.

* Nuernberge, Vokietijoje, į vieną šokių salę buvo mesta bomba, kuri sprogdama užmušė 3 asmenis ir apie 50 sužeidė. Salėje buvo apie 350 šokėjų.

* Elektrinis prancūzų traukinys tarp Dijon ir Beune pasiekė rekordinį greitį — 144 mylias per valandą.

* Venecijos miesto (Italijoje) tarybos narių didžiama nutarė prašyti vyriausybės, kad ji paprašytų buvusį Egipto karalių Faruką aplėsti Italiją, nes jo buvimas nesuderinamas su tautos garbe.

* Vakarų Berlyne policija areštavo 21 komunistą, kurie agitavo prieš vakariečius ryšy su nesėkminga keurių didžiųjų konferencijos pabaiga. Konferencijai pasibaigus įvyko dvi demonstracijos: viena Vakarų, kita Rytų Berlyne, kurios praėjo labai ramiai.

* Britų vyriausybė pasisakė už platesnį prekybų išplėtimą tarp Britanijos ir Sovietų valdomų kraštų. Nurodoma, kad bus prekiaujama ne strateginėmis prekėmis, bet kas gali atsikurti, kur' baigiasi strateginės ir kur prasideda ne-strateginės.

* Pan-Amerikos Oro Susisiekimo bendrovė paskelbė, kad atpigins susisiekimą lėktuvais tarp Australijos ir Amerikos apie 20 %. Pav., iš Sydneja į San Francisco ar Los Angeles kelionė lėktuvu į vieną galą kainuos \$241/2/0. Perkant iškart bilietą į abu galu kainuos apie 10% pigiau.

* Sirijoje padėtis neiški. Prezidentas pabėgo į Beirutą. Vyksta perversmas.

* Rusai, norėdami pakenkti Vakarų ūkiui, parduoda pigia kaina didelius aukso kiekius Paryžiaus biržoje. Mat, jiems aukso kasimas mažai kainuoja, nes atliekamas vergų. Tačiau nemanoma, kad Rusija galės išmesti tiek daug aukso pigia kaina, jog sugriautų Vakarų ūkio pusiausvyrą.

* Britų karo policija vos išgelbėjo du bolševikų politrukus nuo inršusių lenkų ir rusų pabėgėlių, kurie jų automobilį apmėtė akmenimis ir norėjo padegti. Politrukai vis dar lanko DP stovyklas Vakarų Vokietijoje.

* Keturi lenkai surado uranijaus kodus šiaurės Australijoje. Ieškodami uranijaus jie nukeliavo net netoli Vakarų Australijos sienos pereinami tokias sritis, kur, manoma, baltasis žmogus dar niekad nėra įkėlęs kojos.

* Anglė S.J. Humphrey atšventė savo 107-ji gimtadienį. Spėjama, kad ji yra seniausia moteris Anglijoje.

* Prancūzijos tabako augintojų draugijos suvažiavimas pasisakė už tai, kad būtų rūkoma ne cigaretės, bet pypkės, nes tuo atveju mažiau galimumo susirgti vėžiu. Nors ir nėra patvirtintas faktas, bet daugelis pavyzdžių sako, kad smarkūs rūkytojai greičiau suserga vėžio liga.

* Irako ministeris pirmininkas pareiškė, kad Irakas lieka Vakarų sąjungininkas ir bus prašoma Vakarų pagalbos geriau apginkluoti Irako kariuomenę.

* Australija ir Naujoji Zelandija pakviestos dalyvauti Zenevos konferencijoje sveicarijoje š.m. balandžio 26 dieną. Ta konferencija sutarta Berlyne keturių didžiųjų ministrų ir turės svarstyti Korėjos ir Azijos taikos problemas.

* Anglija modernizuoja savo karo laivus, pritaikydama juos pasikeitusiems ginklų rūšims, ypatingai pradedant naudoti atominius ginklus.

* Prancūzijoje nuteistas mirties bausme "Prancūzijos priešas Nr. 1" Emile Buisson už ginkluotą apipilėsimą Paryžiuje 1949 metais, kurio metu buvo sužeisti du asmenys. Jis jau anksčiau buvo nuteistas kalėjimu iki gyvos galvos už kitus kriminalinius nusizengimus.

* Viename Formozos žvejų kaime (žinių tąsa 4 psl.)

Musu tevyne dar nepražuvus

VLIKo Pirmininko M. Krupavičiaus kalba Lietuvai
1954 m. VASARIO 16 D. per Amerikos Balso, Vatikano ir Romos radijus.

Jau dešimtu kartu Vasario Sešioliktą, kaip vagis, tyliai ir neregimai įslenka į Jūsų pastoges, kad prieš akis jos nepastebėtų. Jai iškilmingi susirinkimai puošniose salėse uždaryti. Jos net tylus prisiminimas priešą nupurto, o prisiminusiam kalėjimo duris atidaro. Tai didžiajai mūsų šventei, kaip gimstančiam Kristui, palikta vieta tik vargano kolchozininko lūšnoj ar užuotį miestiečio šeimoj pasirodyti — jiems paguosti, atgaivinti, sustiprinti ir naujomis viltimis aprūpinti. Geraisiais laisvės laikais ji buvo džiaugsmo ir triumfo šventė. Tai buvo šviesus mūsų gyvenimo apreiškimo angelas. Šiais gi kruvino teroro laikais ji mums yra gailestingas samarietis, kuris patepa gaivinancia alyva mūsų skaudamąsias žaizdas ir pastiprina mūsų pavargusias sielas bei palaimina į tolimesnę kančių ir lūkesčių kelionę ligi šviesios laisvės atgavimo.

Tad plačiai atskleiskime savo širdis Vasario sešioliktajai ir su visu pasitikėjimu priimkim jos paguodos ir pastiprinimo žodį, kad nepalūžę galėtum savo vargelį vargti ir savo sunkią našta nešti. Ar dar ilgai teks mums kruviną maskoliaus jungą vilkti? Kas gali pasakyti. Viena tegaliu pranešti — tarptautinės politikos plotuose mes randame daugiau palankumo, negu turėjome nelaimių pradžioje. Naujojo Amerikos Valstybių prezidento Eisenhowerio bolševikų pavergtomis tautoms duoti pažadai yra stiprus laidas tikėti mūsų laimėjimu. Tad nesumukime prie pačių laisvės durų. Tai būtų skaudu. Tai būtų neatitaisomas nuostolis. Ir taip per daug sūnų krito šioj baisioj nelaimėj.

Bolševiko pagrindinis tikslas — ištuštinti Lietuvą raudonom maskoliu. Juodasis caras norėjo, kad Lietuva būtų tamsi ir juoda, o raudonasis — kad Lietuva būtų nelietuviška, vadintasi — be lietuvių.

Visomis pajėgomis saugokim lietuviškas gyvybes.

Šiandien lietuvių gyvybė yra neįkainojamos vertės. Palūžusius stiprindim, bolševikų palaužtus broliškomis priemonėmis grąžinkim į Lietuvos kelią. Sukurkim brolių Lietuvą. Ji mums padės

išbristi kruvinąjį kelią.

Visą savo pragarišką įtūžimą bolševikas nukreipė į visa, kas yra iš Dvasios. Žinome, kad Dvasios pradai yra gyvas Jūsų širdyse, ir už tai Jus negirdėtai persekioja, gundo ir kankina bei kryžiuoja. Bolševikai imasi visų priemonių užgniaužti ir sunaikinti tą žmogaus būtybės dalį, kuri atstovauja žmogaus sieklei į Dresdeną naujo apmokymo. Apmokę, kartu su vokiečių kariais pasiuntę į Kuršo katilą, kur jie buvo išskirstyti tarp lietuvių bataliono Nr. 256 kuopų ir kt. dalinių.

Letaitis su savo daliniu prasimušė iš katilo prie šiaulių į Kuršą. Per tas kautynes turėjo labai daug nuostolių ir drauge kovojęs lietuvių dalinys. Pagėgiuose ir Tilžėje susibūrusius lietuvių dalinių likučius paskiau vokiečiai perkėlė į Dresdeną naujo apmokymo. Apmokę, kartu su vokiečių kariais pasiuntę į Kuršo katilą, kur jie buvo išskirstyti tarp lietuvių bataliono Nr. 256 kuopų ir kt. dalinių.

1945 m. gegužės 8 d., paskelbus kapituliaciją, buvo nutrauktos kautynės ir Kurše. Kurše palikusį dalinių likimas buvo žiaurus.

Tačiau daliai vokiečių karių, o iš lietuvių iš viso tik 8 vyrams pavyko pasprukti į Švediją. Mūsų tautiečiai buvo taip nusilpę, kad švedų jūrininkai turėjo juos išnešti iš laivelio. Švedų buvo visi nuginkluoti ir internuoti.

Iš pradžios švedai su jais, kol jie buvo krašto apsaugos ministerijos žinioje, elgėsi gerai. Dalis baltų vyko dirbti net į durpių įmonę. Ir jie, ir švedai tikėjosi, kad su laiku visi jie būsiai visai paleisti.

Tačiau vėliau reikalai pakrypo visai kitaip. 1945 m. lapkričio mėn. visi baltai buvo išvežti į stovyklą prie Renesteto. Gruodžio mėn. visus juos atskyrė nuo vokiečių ir uždarė į atskirą stovyklą apie 1 km. toliau nuo vokiečių stovyklos, kur buvo pastatyti stiprios sargybos su šunimis. Ten juos iš lietuvių kartais aplankydavo kun. Tadaraukas ir dar vienas kitas mūsų tautietis. Švedų ministeriams Hutsonui ir Janssonui sudarius su rusais sutartį dėl baltų išdavimo, šie, apie tai sužinoję, paskelbė bado streiką. Bebadaujant vienas latvis inžinierius nusizudė, kitas nusidūrė peiliu.

Lietuviai pasirodė žudyti, kai vežė į Sov. Sąjungą.

Daliai iš jų pavyko iš stovyklos pabėgti, bet vėliau, pakeliui į Stockholmą, jie buvo švedų policijos sugauti ir grąžinti atgal. Nusilpusiems švedų liginės personalas duodavo švirksčius, kad palaikytų gyvybes. Lietuviai su kt. baltais savo tarpe kalbėjo, kad vyr. švedų. Raud.

Juk mūs tėvyne dar nepražuvus; Nušvis jos vėl garbė spindėjus; Nuslinks ta šmėkla, kaip ir nebusus, Saulutė džiugins vėl patekęsus.

KAIP ŠVEDAI IŠDAVĖ BALTUS BOLŠEVIKAMS

Laisvuosius Vakarus yra pasiekęs ir vienas mūsų tautietis, Walter Letat, po devynių metų grįžęs iš Sibiro stovyklų. Jis papasakojo, kaip grąžintieji pirmą kartą laisvėje po 9 ar 10 metų vėl išgirdo bažnyčiose skambant varpus. Vienas belaisvis iš džiaugsmo, gavęs širdies smūgį, mirė. Dar ir dabar kai kurie iš grįžusių nenori tikėti, kad būtų visiškai laisvi. Mūsų tautietis Letaitis smulkiau nupasakojo, kaip iš Švedijos vokiečiai internuoti kariai su baltais buvo išduoti bolševikams. Minimieji įvykiai buvo jau platokai aprašyti vokiečių spaudoje. Čia duodame porą epizodų, tiksliau nupasakojančių išduotųjų lietuvių padėtį.

Letaitis su savo daliniu prasimušė iš katilo prie šiaulių į Kuršą. Per tas kautynes turėjo labai daug nuostolių ir drauge kovojęs lietuvių dalinys. Pagėgiuose ir Tilžėje susibūrusius lietuvių dalinių likučius paskiau vokiečiai perkėlė į Dresdeną naujo apmokymo. Apmokę, kartu su vokiečių kariais pasiuntę į Kuršo katilą, kur jie buvo išskirstyti tarp lietuvių bataliono Nr. 256 kuopų ir kt. dalinių.

1945 m. gegužės 8 d., paskelbus kapituliaciją, buvo nutrauktos kautynės ir Kurše. Kurše palikusį dalinių likimas buvo žiaurus.

Tačiau daliai vokiečių karių, o iš lietuvių iš viso tik 8 vyrams pavyko pasprukti į Švediją. Mūsų tautiečiai buvo taip nusilpę, kad švedų jūrininkai turėjo juos išnešti iš laivelio. Švedų buvo visi nuginkluoti ir internuoti.

Iš pradžios švedai su jais, kol jie buvo krašto apsaugos ministerijos žinioje, elgėsi gerai. Dalis baltų vyko dirbti net į durpių įmonę. Ir jie, ir švedai tikėjosi, kad su laiku visi jie būsiai visai paleisti. Tačiau vėliau reikalai pakrypo visai kitaip. 1945 m. lapkričio mėn. visi baltai buvo išvežti į stovyklą prie Renesteto. Gruodžio mėn. visus juos atskyrė nuo vokiečių ir uždarė į atskirą stovyklą apie 1 km. toliau nuo vokiečių stovyklos, kur buvo pastatyti stiprios sargybos su šunimis. Ten juos iš lietuvių kartais aplankydavo kun. Tadaraukas ir dar vienas kitas mūsų tautietis. Švedų ministeriams Hutsonui ir Janssonui sudarius su rusais sutartį dėl baltų išdavimo, šie, apie tai sužinoję, paskelbė bado streiką. Bebadaujant vienas latvis inžinierius nusizudė, kitas nusidūrė peiliu.

Lietuviai pasirodė žudyti, kai vežė į Sov. Sąjungą.

Daliai iš jų pavyko iš stovyklos pabėgti, bet vėliau, pakeliui į Stockholmą, jie buvo švedų policijos sugauti ir grąžinti atgal. Nusilpusiems švedų liginės personalas duodavo švirksčius, kad palaikytų gyvybes. Lietuviai su kt. baltais savo tarpe kalbėjo, kad vyr. švedų. Raud.

Kryžiaus pirmininkas Bernadotte pareiškęs: "Aš baltus gražiai sutvarkysiu ir perduosiu Sovietams." Mat, jis jau turėjo praktikos, perduodamas austrų belaisvius Hitleriui...

Nutarus baltus ir vokiečius išduoti bolševikams, pasirodė, švedų krašto apsaugos ministeris atsisakė tai padaryti — tada internuoti jie buvo perduoti vėliau reikalų ministerijai. Nuo to laiko juos saugojo jau policininkai. Anksčiau baltams ypač daug padėdavo savo žmoniškumu buv. švedų karo atstovas Lietuvoje. Dabar sąlygos ypač pagriežtėjo. Dalis latvių liginėje mirė, o po 32 badavimo dienų likusieji buvo suvežti į surinkimo punktą. Atvykus vežti, nors ir stipriai saugojamas, vienas latvių karininkas persiplovė kaklo venas ir mirė, o latvių pulk. Gailitis išgėrė nuody, bet jie vėliau buvo išpompuoti. Vežant į Tralerburgą, kiekvieną baltą laikė du švedų policininkai. Bet ir šioje apsaugoje prie pat uosto, kur visų laukė bolševikų laivas, du latviai dar spėjo nusizudyti. Švedų laikraščiai aprašė,

kokių žiauriu būdu buvo anksčiau transportuoti vokiečių kariai.

Pvz. Renesteto stovyklą, kur buvo apie 1.000 vokiečių karių, švedai apsupo su sunkiaisiais kulksvaidžiais ir artilerija. Apie 3 val. nakties, daugybei prožektorių ją nušvietus, apie 3.000 švedų policininkų, perkirpę tvorų vietas, įsiveržė į vidų. Pamatę, kas darosi, vokiečiai pradėjo žudyti. Pirmasis peiliu į krūtinę nusidūrė stovyklos komendantas. Kiti piaustėsi gyslas ar emė ryti miego tabletes. Likusieji, reikšdami protestą prieš tokį nežmonišką švedų elgimąsi, nesilaikant tarpt. nuostatų, susikibo rankomis. Švedų policininkai juos mušė specialiai atsinestomis lazdomis; kuris mušamas parkrisdavo, tą tuoj čupdavo ir nunešdavo į autobusą, vežusį visus į Tralerburgą.

Net vokiečiai komunistai, pamatę, kad ir juos išduos, pradėjo kirvius kapoti sau kojas, tikėdamiesi tokiu būdu išvengsiant sovietinio rojaus.

Taip visi buvo sugaudyti ir jėga pristatyti bolševikams. Paskutiniu transportu buvo išvežti liginiai. Tralerburge pasirodė nemaža ir švedų spaudos atstovų. Vienas vokiečių pulkininkas, atsidėkodamas už tokį gražų "priėmimą", jiems garsiai pareiškė: "Mes pas jus atvykome kaip svečiai, prašydami priglausti nuo bolševikų, o jūs mus taip žiauriai prievarta išsiunčiate atgal į Sovietų Sąjungą. Jei ne mes, tai mūsų vaikai atvyks už tai švedams padėkoti..."

Suindami jie buvo suvaryti į Sovietų laivą "Astrachan".

Daugumas išduotųjų, o ypač lietuviai, suvedė savo sąskaitas su Dievu ir žmonėmis, nes buvo įsitikinę, kad ten jų laukia jau kartuvės. Rusai, lyg pasityčiodami, kelionės metu grojo akordeonu. Laivas 1946 m. vasario 23 d. pasiekė Liepojos uostą. Su stipria apsauga atvežtieji buvo nuvaryti į cukraus fabriko stovyklą. Joje buvo tik vieni vokiečiai ir apie 140 iš Švedijos grąžintųjų pabaltiečių. Pabaltiečiai buvo rusų visokiais būdais niekinami. Vėliau iš kai kurių sutiktų kalėjimuose lietuvių karininkų Letaitis sužinojo, kad kai kurie jo draugai ir lietuviai kariai buvo paleisti namo, tačiau paskiau juos vėl suėmė — jų likimas buvo žiaurus.

Šį kartą tiek galima pažymėti, kad tarp sugrįžusiųjų yra žmonių, kurie tikina, jog

90% tremtinių lietuvių Sibire jau yra mirę. Mirė ir vienas Lietuvos užsienio reikalų ministeris.

Paleistieji belaisviai Lietuvoje visi 1948 m. naktį buvo sumiti ir vėliau nubausti po 25 metus Sibiro. 1949 m. visos karo belaisvių stovyklos Pabaltijy buvo panaikintos, o karo belaisviai išskirstyti po Vorkutos, Uralo ir kt. stovyklas.

(ELTA)

IS LIETUVIŲ RASYTOJŲ DRAUGIJOS VEIKLOS

Naujų narių priėmimas

Pagal įstatų 5-tąjį skyrių, Draugijos Valdybai pasiūlius, susirinkimo slaptu balsavimu priimta Draugijos nariais

1. Romualdas Giedraitis — R. Spalis, gyv. Halifax, Anglijoje,
2. Pranas Kozulis, gyv. Toronto, Kanadoje,
3. Juozas Kralikauskas, gyv. Toronto, Kanadoje,
3. Jonas Zmuidzinis, gyv. Montreal, Kanadoje.

Naujas LRD Garbės Narys

Draugijos Valdybai pasiūlius, pagal įstatų 6-tąjį skyrių, kaip Lietuvai didžiai nusipelnęs asmuo, susirinkimo vienbalsiai išrinktas Draugijos Garbės nariu anglas Ernest J. HARRISON, eilės knygų anglų kalba apie Lietuvą autorius, lietuvių literatūros vertėjas į anglų kalbą.

Valdomieji organai.

- Korespondenciniu būdu LRD Valdybon išrinkta:
- E. Babrauskas, 63 b.
 - V. Ramonas, 58 b.
 - A. Baronas, 53 b.
 - P. Gaučys, 45 b.
 - St. Tamulaitis, 42 b.

ELTOS kronika

* Vak. Vokietijos Federalinės Respublikos kancleris Adenaueris nuširdžiai padėkojo VLIKo pirmininkui M. Krupavičiui už atsiųstus VLIKo vardu sveikinimus jo gimtadienio proga. VLIKo pirm. M. Krupavičius ir VT pirmininkas K. Žalkauskas pasveikino sulaukus 70 m. amžiaus Vokietijos Fed. Respublikos prezidentą T. Heussą. VLIKo Vykd. Taryba pasiuntė sveikinimą prof. J. Kaminskui, sulaukusiam 75 m. amžiaus.

* JAV kongreso Pabaltijo užgrobumi ištirti komiteto pirmininkas Ch. J. Kerstenas atsiuntė ALTai laišką, kuriame, bet kita ko, pažymi, kad viešus apklausinėjimus, į kuriuos bus pakviestas didokas skaičius liūdininkų, komitetas toliau vykdyt vasario ir kovo mėnesiais. Jie numatyti praversti Čikagoje, Detroito, Filadelfijoje, New Yorke ir kitur. Taip pat ruošiamasi į protokolus įjungti raštų parodymus tu liūdininkų, kurių žodinių parodymų negalės išklaušyti. Komitetas dėl papildomųjų įrodymų pateikimo ir toliau tarsis su Amerikos Lietuvių Taryba. Komitetas ruošiasi paprašyti JAV atstovą Jungt. Tautose, kad iškeltų formalų kaltinimą Sov. Sąjungai dėl jos piktadarybių Pabaltijo kraštuose, neteisėto tų kraštų pagrobimo, tarptautinių sutarčių sulaužymo ir genocidinių veiksmų ir pareikalautų, kad komunistiniai tironai su savo armijomis ir šnipais bei provokatoriais pasitrauktų iš okupuotų kraštų. Ta proga ALT, pakvietusi lietuvius iškilmingai minėti Vasario 16 d. ir tas iškilmes skirti Lietuvos išlaisvinimui, savo pranešimą visuomenei baigia šiais žodžiais: "Dirbkime su pasiryžimu, kad JAV drauge su visu laisvuojų pasauliu kiek galint greičiau tartų bolševikiniam tironams: lauk iš Lietuvos."

* Lietuvos Socialdemokratų Partija tremtyje yra pakviesta dalyvauti Europos socialistų partijų konferencijoje, kuri įvyko š.m. vasario 27-28 d.d. Briuselyje, Belgijoje. Laisvųjų Europos kraštų socialistai svarstys Vakarų valstybių santykių su Sov. Sąjunga klausimą Konferencijoje bus atstovaujami ir lietuviai socialistai.

Wilsonas ir Lietuva

Š. m. vasario 3 d. suėjo 30 metų nuo JAV prezidento Woodrowo Wilsono mirties. Ta proga VLIKo pirmininkas M. Krupavičius per Am. Balsą iš Europos pasakė kalbą, kurioj, apžvelgęs sunkias Lietuvos valstybės kūrimosi sąlygas, nurodė, kad rusai nemanė iš savo rankų išleisti Lietuvos. Caro kariuomenės vyr. vadai did. kunigaikštis Nikolajevič, duodamas lenkams laisvesnio rytojaus vilčių, apie Lietuvą neprasitarė nė vieno žodžio. Negeresnė buvo carų nuvertus ir demokratine rusų valdžia. šilingo vadovaujama lietuvių delegacija ir ji jokio pažado nedavė Lietuvos ateičiai. Ją nuvertus bolševikų valdžia pasiuntė savo kariuomenę užgniaužti Lietuvos atstatomąjį darbą jau pačioj pradžioj. Ir vokiečių planu Lietuva turėjo atitekti Vokietijai. Net lenkai, dar patys neišsikrapštę iš vergijos pančių, jau ištiesė ranką į Lietuvos laisvę. Lenkų atstovas Dmowski 1817 m. įteikė D. Britanijos užs. reik. ministerijai memorandumą, kuriuo pareikalavo į būsimosios Lenkijos teritoriją įjungti Vilnių su Kaunu, kitaip tarus — visą Lietuvą.

Štai kokioje atmosferoje iškilęs JAV prezidentas W. Wilsonas pasirodė su savo laisvės šūkiu. Prof. M. Roemeris visai nupelnėtas jį vadina "didžiuoju demokratijos magu ir Didžiojo karo meto taikos, laisvės ir tautų teisių burtininku."

1918 m. sausio 18 d. Wilsonas paskelbė savo garsiąją 14 punktų deklaraciją, lyg laisvės pavergtosios tautoms ir demokratiniams principams pagrįsto tarptautinio teisingumo manifestą.

Su tuo manifestu Amerika išėjo į karą ir savo pajėgomis nulėmė karo laimėjimą. Wilsono dėka ir Lietuva atgavo laisvę ir nepriklausomybę. Jis — mūsų pirmosios nepriklausomybės krikšto tėvas ir jos atstatymo didelis šulys. Už tai jam reikšia savo nuosirdžiausiajį padėką.

* Keturių užsienio reikalų ministerių konferencijos metu VLIKas buvo pasiuntęs į Berlyną savo stebėtoją.

dėką visa lietuvių tauta. Baigdamas savo kalbą, VLIKo pirmininkas pažymėjo, kad ir prezid. Eisenhowerio deklaracija pavergtųjų tautų reikalui labai panaši į Wilsono 14 punktų. "Mes tikime, kad jis, kaip ir jo pirmtakas, savo pažadus pavers realybe ir išgelbės mus iš žiauriausios bolševikų nelaisvės, kaip padėjo Wilsonas išsigelbėti iš carų nelaisvės. Tepadeda jam Dievas jo žodžius paversti darbais. Mes gi, broliai ir sesės, šarvuokimės kantrybe ir laukime nepalūždami šviesios laisvės valandos. Ji ateis."

Wilsono 30 metų mirties sukaktis buvo taip pat plačiai atžymėta lietuvių ir kitų nepriklausomybę po Didžiojo karo atgavusių tautų spaudoje.

JAV-bėse sukaktį paminėti komitetas buvo sudarytas iš lietuvių, latvių, estų, lenkų ir čekoslovakų tautų atstovų. Minėjimas buvo numatytas suruošti Baltijos Laisvės Namuose, bet paskutiniu momentu, pastebėjus amerikiečių susidomėjimą, buvo perkeltas į didesnes patalpas. Be pavergtųjų tautų kalbėtojų trumpas prakalbas pasakė Europos Laisvės Komiteto prezidentas Sheperdsonas, Mrs. Eleonora Roosevelt, prezidento Wilsono anūkė, jo bendradarbė. Ponia Wilsonienė, negalėjusi atvykti dėl ligos, atsiuntė laišką.

PATIKSLINIMAS

"Pranešu, kad mano straipsny "Pūkų koncertas ir nepuiki jo pabaiga", tilpusiam "AL" Nr. 1 š.m. sausio mėn. 11 d. pateko maža klaida, būtent: Ne spaudos balluje, už ką ALB Melbourne Apylinkės V-bą labai atsiprašau, bet Tradiciniam Sportininkų Balluje, kurį surengė Melbourne lietuvių Sporto Klubas "Varpas" 1953 m. liepos mėn. 3 d., girdėjosi ne tik Katiušos muzika, pakartotini Kazokai, bet ir "Trys tankistai", o taip pat maršas "Lygumos, lygumos" ... kuriomis joja "herojai".

Tą plačiau aprašė Jūsų korespondentas "AL" Nr. 15/126 1953 m. liepos mėn. 29 d. Pranas Viltutis

VLIKo ATSIŠAUKIMAS 1944 M. VASARIO 16 D.

Šiomet Vasario 16 d. suėjo 10 metų, kai buvo paskelbtas Lietuvos Tautai pirmasis tos rūšies VLIKo atsišaukimas. Minint VLIKo veiklos dešimtmetį, čia tas istorinis dokumentas ir perspausdinamas.

LIETUVIŲ TAUTA!

Lietuvių Tauta, siekdama išlaisvinti Lietuvą iš okupacijos ir atstatyti Lietuvos valstybės suvereninių organų svetimoms jėgoms laikinai sutrukdytą veikimą, yra reikalinga vieningos politinės vadovės. Tam tikslui politinės lietuvių grupės, kaip tautos politinės minties reikėjos ir vykdytojos, nutarė sujungti visas savo jėgas bendram darbui ir sudarė Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą — VLIKą.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, pradėdamas savo darbą, skelbia:

1. Lietuvių Tautos laisvė ir Lietuvos valstybės nepriklausomybė yra Tautos egzistencijos ir jos visokeriopos gerovės būtinoji sąlyga.

2. Suvereninė Lietuvos valstybė nei dėl Tarybų Sąjungos, nei dėl dabartinės Reicho okupacijos nėra išnykusi, tik suvereninių valstybės organų veikimas yra laikinai sutrukdytas. 1940 m. birželio 15 d. Tarybų Sąjungos okupacijos ir tos okupacijos prievartoję padarytų kitų jėgos ir klastos aktų pertrauktas Lietuvos valstybės suvereninių organų veikimas 1941 m. birželio 23 d. Tautos sukilimu ir laikinosios Vyriausybės veikimu buvo laikinai atstatytas.

3. Lietuvą iš okupacijos išlaisvinus ir toliau veikiant 1938 m. Lietuvos konstitucija, kol ji teisėtu keliu bus atitinkamai pakeista.

4. Respublikos Vyriausybė, laikui atėjus, bus sudaryta Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete koaliciniu pagrindu politinių grupių susitarimu.

5. Demokratinė Lietuvos valstybės santvarka bus suderinta su plačiųjų tautos sluoksnių interesais ir bendromis pokario sąlygomis.

6. Respublikos Prezidento ir Seimo rinkimų įstatymai bus reformuoti pagal demokratinis rinkimų principus.

7. Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, vadovaudamas Tautos kovoms ir darbams Lietuvai išlaisvinti, Lietuvos valstybės suvereninių organų veikimui atstatyti, demokratinėi Lietuvos santvarkai atkurti ir kraštui nuo bolševizmo ir kitų jo gyvenimą ardančių veiksmų apginti, vykdys ko plačiausia visuomenės konsolidaciją, lygins politinių grupių tarpusavio nesusipratimus.

8. Didžiai vertindamas tautinių karo pajėgų reikšmę kovoje dėl Lietuvos Išlaisvinimo, Komitetas visokeriopai remis Lietuvos kariuomenės atkūrimą.

9. Komitetas palaikys glaudžius ryšius su Lietuvos pasiuntinybėmis ir konsulatais ir bendradarbiaus su užsieni, ypač Amerikos, lietuviams ir su visomis tautų apsisprendimo laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę pripažįstančiomis tautomis.

10. Kultūrinei ir ūkinei Tautos pažangai paspartinti ir valstybės gyvenimui veikiam j normalų kelią gražinti Komitetas rinks ir ruoš medžiagą išlaisvintosios Lietuvos administracijai, ūkiui, socialiniam gyvenimui, teisingumo ir švietimo darbui tvarkyti.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, skelbdamas Lietuvių Tautai šią savo deklaraciją, kviečia visų politinių nusistatymų geros valios lietuvių nusiteikti tarpusavio bendradarbiavimo ir vienybės dvasia nelygstamoje kovoje dėl Lietuvos.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Vilnius, 1944 m. vasario 16 d.

Kaip vargsta lietuviai Urale

(Tąsa iš pr. AL)

Visa Uralo sritis yra istisa didžiulė darbo stovykla.

Tik prie Kamos ir jos intako Višeros upės, pradant nuo Solimansko, upe aukštyn užtiksimė šiek tiek vietinių gyventojų ir vadinamųjų „laisvųjų“. Šiaip — veikt visur tik istisos darbo stovyklos, viena nuo kitos įsteigtos maždaug už 8-10 km. Prie kai kurių stovyklų buvo įkurdinti ir senieji politiniai tremtiniai, j čia atgabenti dar tebevykdant sovietinių ūkių kolektyvinimą. Tai daugiausiai ukrainiečiai ar buv. rusai „buožės“. Atlikus „bausmę“, po daugelio metų šitiems tremtiniams buvo leista netoli darbo stovyklų „įsikurti“ varginamai įrengtose lūšnelėse ir tapti naujakuriais. Jiems leidžiama judėti dažniausiai 5-10 km. spinduliu, bet ir jie turi atlikti nustatytąją „išdirbio normą“.

Šie bolševikiniai išvietintieji yra iškirtę daug Uralo miškų, nemažus jų plotus pavertę dirbama žeme, sukūrę istisus sodžius ir miestelius.

Pvz. Uzt — Jazvos miestelis panašiu būdu sukurtas daugiausia ukrainiečių „naujakurių“. Visi jie buvo nuteisti nuo 5 iki 10 metų ir ištremti su visomis šeimomis. Nors nuo jų ištrėmimo jau buvo praėję kur kas daugiau laiko negu skirtinga „teismo“ sprendimu, tačiau nė vienas iš jų dar nebuvo paleistas į tėvynę. Taip pat buvusieji stovyklose kaliniai ir didesnėmis bausmėmis nuteistieji, politiniai.

atlikę bausmę, negražinami tėviškėn, bet paprastai „įtvirtinami“ prie tos stovyklos, kurioje yra atlikę bausmę. Taip su laiku tie benamiai, išsidirbę sklypelį miško žemės, pasidarę daržus, pasistatę „zemlanką“, įsigiję ožką ar vištą, ir sukūrę Višeros — Jazvos upių santakoje Ust — Jazvos miestelį, kurio gatvėse tebestovėi kedrų ar eglių kelmiai vaizdžiau už bet kokius žodžius liudija miestelio „įkurtuves“.

Iš Uralo ištrūkti yra nepaprastai sunku.

nes prie visų kelių ir upių stovi enkavedistai, kurie niekam be specialiu leidimų toliau keliauti neleidžia. Kiek yra stovyklų Uralo kalnuose ir kur jos visos įsteigtos, sunku tiksliai pasakyti, nes jų vietovės dažnai keičiamos. O tokių miestelių, kaip Ust — Jazva, ar kaimų pilna Uralo pakrantėse. Tačiau šalia jų būtina rasite ir „žmonių perauklėjimo įstaigą“ — darbo stovyklą. Spec. stovyklos, įkuriamos tik miško darbams, kas dveji ar treji metai keičia savo vietą.

Toks stovyklų kilnojimas sudaro tikrus kapus silpniesiems, nes kad ir keletą mėnesių išbūti šaltyje ir lietuje, be pastoviai gaunamo šilto davinio, ne kiekvienas įstengia. Iš viso

Sov. Sąjungoje suimtieji ar darbo vergai labai dažnai siuntinėjami iš vienos stovyklos į kitą. Tik tokias, kaip pvz. Berznilki prie Kamos upės, yra pastovios, nes čia darbo vergams tenka dirbti didžiulėse druskos, sodos ir kt. kasyklose ar fabrikuose.

Gautosiomis žiniomis, daug lietuvių buvo pasiųsta dirbti į Jazvos aukštupį,

kur jiems teko vargti drauge su rusų kaliniais. Ust — Jazvoje sutikta lietuvi Z. iš Mariampolės papasakojo, kad jos ankstesnėje stovykloje, apie 50 km. nuo miestelio, buvę apie 140 lietuvių. Tačiau vyrų daugumas išmirė, išsigelbėti pavyko tik jaunesnėms mergaitėms, kurias paėmėdavo globoti vad. „blatnyje“. Pasipriešinusius jų žveriškiems noram būdavo per kelis mėnesius dėl blogo maisto ir sunkaus darbo faktiškai pasiūnčiamos į aną pasaulį. Atėjus naujam moterų transportui, paprastai stovyklos komendantas ir jo padėjėjai, išsirikę patinkamas moteris, joms pasakodavo, kad jos dabar priklausio jiems, o jei pasipriešins, tai mirs. Po mėnesio ar kito „globėjai“ jas perduodavo savo žemesniems „bičiuliams“, o patys ieškodavo naujų aukų. Pati Z. buvo, karui prasidėjus, išvežta į Uralą, o atlikusi bausmę, palikta ligi gyvos galvos gyventi Urale. Išleista iš stovyklos ir taip „įkurdinta“, galėdavo judėti tik iki 10 km.

Demobilizuotiems „darbo armijos“ nariams neleidžiama pasirinkti darbo tokio, kokio nori.

bet jau suteikiama teisė vesti žmonas ar priešingai. Darbą jiems paskiria vietovės „viršininkas“. Taip pat leidžiama dalyvauti ir „rinkimuose“. Prie Ust — Jazvos kp. pasyrė net popa, tik niekas nedrįso eiti prie jo išpažinties. Vis dėlto kai kurie senesnieji žmonės cerkvę lankė.

Pasirodo, nemaža baltų yra apgyvendintų ir Solikamsko mieste prie Kamos. Viename barake buvo „įkurdintų“ 19 lietuvių, daugiausia jaunų vyrų iš Dothuvos, Skapiško ir Joniško apylinkių. Daugumas jų — buvo moksleiviai, atvežti ir galį gyventi be kareivių sargyby, tik kiekvieną rytą turį registruoti darbovietėje. Lietuvių toje apylinkėje būta ir daugiau.

Čia duodami kiek platesni išgyvenimai mūsų tautiečiams, kuris iš Lietuvos per Latvijos kalėjimus buvo nugabentas į Sibirą. Jis vietos komunistų buvo įskustas, kad organizavęs jaunaliuvius, rašinėjęs ir tautininkų spaudą ir t.t. Jis yra patyręs apie buv. Liepojos elevatoriaus direktoriaus agr. Liepinio ir kitų likimą. J. Liepinis buvo apkaltintas, kad padegęs elevatorių. Tardant jis bu-

ARGENTINA

* V. Sadauskaitė buvo išrinkta Buenos Aires gražuole „Reina de Cuenca“, nugalėdama 65 konkurentes. Ji gavo aukso medalį ir daugybę brangių dovanų, o „El Eco“ jis ir lietuvių garbei paskyrė visą pirmą puslapį. Ji šiemet baigė gimnaziją ir šiemet baigia konservatoriją.

BRAZILIJA

* Brazilijoje gražiai veikia LK Bendruomenės choras, kuris per 17 metų niekada nebuvo nutraukęs darbo. Per šį laiką choras yra išvarejęs plačią kultūrinio darbo vagą ir gražiai atstovauja lietuviškai dainai tarp svetimtaučių. Šiuo metu jis yra vienintelis lietuvių choras Brazilijoje. Choro vadovauja Al. Ambrozaitis.

D. BRITANJA

* Vasario 20-21 d.d. Londone buvo sukvietas D. Britanijos LB krašto tarybos posėdis.

JUNGTINĖS AMERIKOS V-bės

* Bolševikų kalintųjų Lietuvių Sąjunga pakvietė visus bolševikų kalintus lietuvius, kad lietuvių tautos istorijos reikalui iki 1955 m. sausio 9 d. parašytų savo atsiminimus.

KANADA

KLB veiklos bare.

Dar tik antruosius metus gyvuojanti Kanados Lietuvių Bendruomenės organizacija, tvarkydamosi savo veiklos

vo taip iškankintas net aštuonis mėnesius, bet paskiau pasirodė, kad elevatorių buvo padegęs visai kitas žmogus. Tačiau Liepinio bolševikai vis tiek nepaleido — išgalvojo naują nusikaltimą ir už tariamą sabotažą darbe nubaudė 5 metais darbo stovyklos.

Nuteistas mirti Liepojos kalėjimo viršininkas Bukas ir kt. keturi asmenys,

bevežant transportą į Sov. Sąjungą, buvo už Rygos iš transporto išimti — ir daugiau jų niekas nebematė. Apskritai, NKVD tardytojai taip tardomuosius išvargindavo, kad jie, nusilpę ir nerasdami kitos išeities, tik dėl keleto ramaus miego valandų pasirašydavo po visokių protokolais, kokius tik pakūsdavo enkavedistai. Daugumas suimtųjų buvo nuteisti už aktų, ir jiems tik kameroje paskelbdavo sprendimą. Jis dažniausiai skambėdavo: 8, 10, 15 ar 20 metų priverčiamųjų darbų.

Vežamieji buvo sugrūsti po 60 žmonių į vagoną.

Kelionė ligi Omsko truko keturias savaites — ir per visą šį laiką ištremtieji buvo išlaikyti be vandens, maitinam tik duona ir sūria žuvis. Tik keli nuteistieji galėjo sėdėti, visi kiti turėjo visą kelionės laiką stovėti. Tuos, kurie pakelūni mirė, iš vagono išėmė ir išmetė. Stotyje už Rygos mūsų tautiečiai matė vežamus į Rusiją mūsų lietuvius kareivius, kurie savo tarpe šnekėjo lietuviškai. Tik Omske pirmą kartą po keturių savaitių gavo šilto maisto ir gerti.

Paskum atvežtieji buvo išskirstyti į darbo stovyklas. Mūsų tautiečių su 500 kitų suimtųjų išvežė upe. Pusiaukelyje išlaipino ir nuvarė nuo upės apie 30 km. pėsčiomis gilyn į mišką. Ten atvartieji rado apie 1 ha spygliuota viela aukštai aptvertą plotą. Šitame visame plote nebuvo nei jokio trobesio, nei vandens šulinio. Darbo vergai turėjo iškiršti mišką ir išgrįsti j upę kelią, kuriuo traktoriais buvo upen vežami medžiai. Paskiau gavo statyti trobesius.

Pirmiausia pastatyta buvo stovyklos daboklė, į kurią uždarydavo nakties metui kalinius,

neišdirbusius nustatytų normų. Karceryje jiems ne tik niekas neduodavo valgyti, bet jie dar gaudavo nuo sargybinių ar nuo administracijos lazdomis mušti. Visi kiti turėjo miegoti po medžiais, o užėjus šalčiams, galėdavo pasišildyti sugulę aplink ugniakurą ant plikos žemės arba išsitiesę ant karštų pelenų.

Stovykloje svarbiausią kontrolę vykdavo sargybinių dalinys, visas ligi dantų ginkluotas ir nežengęs nė žingsnio be šunų. Sargybiniai gyveno už stovyklos palapinėse, o pačius kalinius „administruoti“ pavesdavo iš jų tarpo sudarytai vadovybei, į kurią faktiškai patekdavo tik rusų kriminaliniai nusikaltėliai, vad. „blatnyje“. Jie su sargybinais labai gerai susigyveno ir stovykloje naudojami didelėmis teisėmis — pagal savo nuožūrą skirstydavo darbo normas ir maistą. Tačiau taip buvo ne tik čia: bolševikų

gaires PLB įstatų pagrindais, vietos lietuviškose kolonijose daro itin gerą veiklos įspūdį. Pažvelgus į spaudos puslapius, kur rašoma apie Kanados lietuvių gyvenimą, matyti, jog po plačiąją Kanadą išsibarščiusiose lietuvių kolonijose visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas vyksta LB apylinkių organizuojamas. Bendruomenė — kaip bendra visų lietuvių organizacija — pasidarė tarytum ta ašis, apie kurią sukasi visas lietuviškasis gyvenimas. Tautinių švenčių minėjimai, visi kiti parengimai, šalpos reikalai ir kita — pasidarė grynai Bendruomenės apylinkių žinioj. Žodžiu, KLB daug pagyvino Kanados lietuvių organizacinį gyvenimą.

* Kanados krašto valdyba nutarė visais būdais remti gimnazijos rūmų įsigijimą, tuo pačiu kviesdama visą Kanados lietuvių visuomenę savo gausiomis aukomis prisidėti prie savitėlelės lietuvių gimnazijos išvilioje išlaikymo.

* Toronto un-te mokslus tęsia 38 lietuvių, o kitose Kanados aukštesiose mokyklose apie 80. K. Truska, baigęs Vyt. D. Un-tą Kaune ir neseniai už įteiktą mokslo darbą lietuvių k. Montrealio un-te gaves magistro laipsnį, pakviestas į Montrealio un-tą dėstytoju.

KOLUMBIJA

Isteigti Lietuvių Namai.

Kolumbijoje, Bogotos mieste, įsteigti Lietuvių Namai. Juose įruošta lietuviška biblioteka ir skaitykla su naujaisiais periodiniais leidiniais, taip pat perkelta lietuviška mokykla. Medelino lietuvių atsijėdė renka aukas Vasario 16 gimnazijai. Kai kurie lietuvių iš Kolumbijos vyksta į Australiją įsikurti.

enkavedistai jau laikosi tokios sistemos, kad prie politinių kalinių priskiria dalį nepataisomų krim. nusikaltėlių, kuriems suteikiama visiškai laisvė terorizuoti „kapitalistus“ ir Sov. Sąjungos griovėjus „Vakarų imperialistų šalininkus.“

Gyvenimo sąlygos darbo stovykloje ir šiaip, nekaltant jau apie moralinį terora, yra nepaprastai sunkios, o gaunamo maisto davinio toli gražu neužtenka organizmui išlaikyti. Todėl šie „blatinieji“ suka visur, kur tik galėdami, dažnai iš kitų bendro likimo draugų atimda paskutinį drabužį ar gautąjį duonos gabalą. Jei kas drįsdavo dėl tokios „tvarkos“ pasiskusti stovyklos vadovybei ar karinei vyresnybei, tai toks maždaug pats savaime sau išsirašydavo mirties sprendimą. Nakties metu „blatinieji“ tokiam sudarydavo savo „teismą“ — dažniausiai sumušdavo arba uždėdavo ant nugaros lentą, į kurią paskum smarkiai trenkdavo sunkiu akmeniu, tuo mirtinai sužalodami „nuteistojo“ inkstus. Pažiūrėti tokia auka atrodydavo mažai tesužeista, tačiau faktiškai netrukus mirdavo. Todėl niekas, pažinęs šią žiaurią realybę, nemėgindavo skųstis. O politiniai kaliniai, norėdami išsaugoti savo drabužius ir batus, naktį miegodavo grupėmis ir apsilvilę.

Miške reikėjo visą laiką dirbti su tais pačiais drabužiais, kuriuos turėjo iš namų. Jokio apdaro nei baltinių negavo ir jų nesiplaudavo, todėl visi buvo aptekę utėlėmis.

Tik kartą per mėnesį gaudavo laisvą dieną, kurią praleisdavo beveik išimtinai besitūlėliudami prie lauzo. Kaip ir visur Sov. Sąjungoje, taip ir priverčiamųjų darbų stovyklose yra skirta pagal planą atlikti tam tikra darbo norma. Jei planas neįvykdomas, karinė stovyklos vadovybė ima kaltinti stovyklos administraciją, o ši — savo ruožtu politinius kalinius, kad jie sabotuoja ir nedirba. Už tai šie kišami į dabokles ir ten marinami badu, kol išstina ir visiškai atsisveikina su šiuo pasauliu. Daboklėse žiemą šaltis ne kartą siekia 45 laipsnius, todėl žmonėms nedaug tereikia, kol sušąla.

Vad. „blatnyje“ yra ypatinga kalinių rūšis darbo stovyklose.

Tai kriminaliniai kaliniai recidyvistai, daug kartų jau teisti ir save laiką „garbės kaliniais“. Kiekvienoje stovykloje jų yra po keliolika, ir jie dažniausiai nieko nedirba. Jei jie nepasidaro stovyklos komendantais, virėjais, maisto ir darbų skirstytojais, tai tik lošia kortomis ir stovyklos vadovybei diktuoja savo įgeidžius. O jų įgeidis yra lygus nerašytam įstatymui, ir niekas nedrįsta jam pasipriešinti. Maisto davėjai ar tie, kurie gauna iš namų siuntinius, turi jiems, kad nusikratytų, mokėti tiesiog duokles. Neklusantiems jie suranda visokių priemonių atkeršyti. Su jų reikalavimais skaitosi ir karinė stovyklos vadovybė. „Blatnyjų“ praktika rodo,

(Perkelta į 6 psl.)

PRIEMONĖS IŠSKLAIDYTAI MŪSŲ TAUTAI GELBĖTI

Prof. Kazys Pakštas jas išreiškia ke-
liais reikalavimais:

1. Kiekvienam lietuviui:

nepalaužiamo atsparumo, nepaliaujamo
dvasinio karingumo, savai kalbai ir kul-
tūrai išlaikyti. Lietuviais išliks tiktai
karingieji lietuviai. Bailiai nutrūps nuo
tautos kūno.

2. Jaunavedžiams

veislingumo — multiplicamini. Didelės
tautos tapo didžiomis dėl to, kad jos
dauginosi. Mažosios likosi mažomis daž-
niausiai dėl to, kad jos nenorėjo būti di-
delėmis.

3. Išimylintiems:

visiems pastangomis išvengti mišriųjų
vedybų. Mišriosios vedybės mažoms
tautinėms grupėms garantuoja tikrąjį
karstą.

4. Moksleivijai ir studentijai:

kryžiaus takais kopti į augstusius
mokslus. Pasaulį gal būt susidarys in-
telektuali perteklius, bet Lietuvoje gal-
vos ir smegenys atkertami nuo tautos
kūno. Kad ir daug milijonų mūsų būtų,
o jei neturėtume savos kūrybingos inte-
ligentijos, būtume tik amorfinė masė;
ne tauta, bet tautelė. Tenelieka nė vie-
nos šeimos, kurioj nebūtų ar gydytojo,
ar advokato, inžinieriaus, ar dvasiško.
Mokslo kelias bus Jums nelengvas, erš-
kečiais nuklotas, bet didžioji tautos
ateitis reikalauja iš mūsų jaunimo kuo
didžiausio protinio įtempimo.

5. Visiems lietuviams:

pasulyje išbarstyti lietuviai privalo
būti puikusiai organizuoti. Galime gir-
tis milijonu išeivių, bet kas iš to? Kur
mes surasime tą milijoną, kaip mes jį
pritrauksime prie tautinio darbo? Mes
turime sukurti racionalų tinklą reikal-
lingiausių organizacijų lietuvių kalbai
ir kultūrai išlaikyti pasaulyje ir visą
žemės rutulį apsupti lietuviškai plakan-
čių širdžių grandine.

6. Žurnalistams:

rašyti kuo daugiausia apie lietuvių dvasi-
nę rezistenciją įvairiose pasaulio ša-
lyse prieš nutautėjimą ir lietuviškos
kultūros nubukimą. Rašyti apie tai,
kiek lietuvių jaunimas parodo atsparu-
mo ir kiek jis turi nuostolių kovose
prieš nutautėjimą. Rašykime apie sėk-
mingą tautinę kovą ir išlikimą tokių
mažumų, kaip Kanados prancūzai ir
Pietų Afrikos olandai. Jų pavyzdys ga-
li suteikti mums daug pamokymo, drą-
sos ir įkvėpimo.

7. Mokytojams ir tėvams:

nemokyti vaikų poterių ir maldų sveti-
momis kalbomis. Darytume didžiausią
klaidą, jeigu manytume, jog gerasis
Dievulis lietuvių kalbos nesupranta, ir
tuomi nuskriaustume savo jaunimą, at-
indami jiems progą prabilti į Dievą
dvasingiausia pasaulio kalba, verstume
jaunimą savo intymiausias ir šven-
čiausias jausmus reikšti svetima kalba.

(Iš kalbos, pasakytos Visuot. Ameri-
kos Lietuvių Kongrese 1949 m.)

Juozas Mikštas

IDIJOTŲ AUKLĖJIMO NAMAI SUOMIJOJE

SVAJONIŲ MŪZAI

Mūza mano svajonių parnaso,
Jei tu būsi šianakt su manim,
Pagiry nakties nimfos šoks basos,
Žvelgs dangus deimantinėm akim.

Mėnesienoj apsvaigęs Amūras
Smailins meile nuodingas strėles.
Svaigis kalnai, svaigis dainuodamos
[jūros.
Svaigiai glausis gėlė prie gėlės.

Kai jos visos bus žiedus suglaudę,
Mano žodžiai kaip gėlės pražys.
Nuramins vjenomos skundą skaudų
Nesibaigianti burtų naktis.

Mos iš tolo skaisti Afroditė,
Prisidengusi jūros puta.
Ir į pasakų amžiną sritį
Atsivers man anga užkeikta.

Ant krūtinės jai galvą padėjęs,
Tematysiu jos lūpas, akis.
Vynuogynuos šiurens saldus vėjas,
O krūtinėj plaks džiaugsmo ugnis.

Mūza mano svajonių parnaso,
Jei tu būsi šianakt su manim,
Girios faunai nuo palmių krės rasą,
Dievų sapną sapnuosiu širdim.

Girtas Bachus puotaus ir bučiuosis
Su Olimpo geraisiais dievais.
Rūstus Marsas nerims ir didžiuosius
Karo žygiais, garsiais, kruvinais.

Gal peržiauriai šypsosis Satyras
Iš troškimų mirtingo žmogaus.
Tačiau, jausmas — jei šventas, jei
[tyras —
Tiktai grožiui, tik meilei vergaus.

Ir dulkelė pilka vargo žemėj
Jam šypsosis, dainuos ir spindės.
Ir pervers jojo širdį neramią
Spindulys amžių grožio žvaigždės.

Mano mūza, paduok savo ranką, —
Savo dievišką ranką — ir vesk,
Ten, kur niekad mirtis nesilanko,
Ten, kur klaidūs keliai be tavęs.

ALUS NEMOKAMAI

Ryšium su karalienės vizitu P. Aus-
traliijoje, Good Neighbour Council pade-
dant ir įvairių tautybių ateiviams talki-
ninkaujant, yra ruošiamas iškilmingas
EUROPIETIŠKAS BALIUS
š. mėn. 19 d. CENTENNIAL HALL,
Wayville. S.A.

Kadangi minėta diena yra nedarbo
diena, be to, gros du puikūs orkestrai,
patį salė yra labai tinkama pasilinksni-
nimams ir bus gražiai išpuošta,
veiks keli bufetai su europietiškais už-
kandžiais ir laisvu alumi, visi tautiečiai
maloniai kviečiami atsilankyti ir pra-
leisti smagu laiką europietiškoje nuotai-
koje bei draugijoje. Pakvietimai prie
prie įėjimo nebus pardavinėjami, todėl,
norintieji dalyvauti, gali juos įsigyti AL
B Valdyboje arba Good Neighbour Coun-
cil patalpoje, 97 Pirie St., Adelaide.

Kainos: 10/6 vienam asmeniui, įskai-
tant į šią sumą įėjimą, užkandžius ir
alų. Rūbai tautiniai arba tamsūs vaka-
riniai kostiumai.

Pradžią 8,30 val. vak. Pabaiga 2 val.
Įsigijusieji pakvietimus, bet norintieji
rezervuoti atskirus stalukus, kreipiasi
į Good Neighbour Council sekretorę.

Tautiečių, gaminančių įvairius rank-
darbius, maloniai dėmesiu pranešama,
kad jie gali įteikti savo gaminius parda-
vimui Mrs. Lee ir Mrs. Truscott turimo-
je prekyboje, 198 Unley Rd., Unley, (ne-
toli Ozone kino salės).

Kainos yra pusėtinios, o dėl visų kitų
sąlygų kreiptis minėtu adresu asmeniškai.
(Skelb.)

SKELBIMAS IR PADEKA

Pranešu draugų ir pažįstamų žiniai,
kad dėl žmonių įskundimo man buvo už-
vesta deportacijos byla, dėl to teko iš-
būti 9 mėnesius Northfield Mental ligo-
ninėje, kur buvo atlikta įvairūs tyrimai.
Iš ligininės po 9 mėnesių mane išleido,
bet iki šiol negaliu surasti savo daiktų
ir lietuviško paso, todėl žinančius, kur
mano daiktai randasi prašau pranešti
šiuo adresu: 51 Third Ave., Woodville
Gardens, S.A. Šiuo kartu man svarbiau-
sia turėti lietuvišką pasą. Mano pasas
išduotas Ūdrijos valsčiaus viršaičio
1933m., mano gyvenamoji vieta Lietu-
voje yra: Pramezys, Balbieriškio vals.,
Mariampolės apskr.

* Šia proga taip pat nuoširdžiai dėkoju
visiems tautiečiams, lankiusiems mane
ligoninėje, o ypatinga padėka priklauso
už nuolatinį lankymą ir manęs atjauti-
mą Ponui Antanui Ragašui, taip pat
kun. Dr. P. Jatuliui, Moterų Sekcijos
pirmininkei Poniai Reisonienei, Ponioms
Moterų Sekcijos atstovėms Varnauskie-
nei ir Čepiauskienei, Ponui Morkiui ir
kitiems, mane šioje nelaimėje užjauti-
siems ir padėjusiems.

Juozas Stanaitis

Mokslo naujienos

Kaulai yra reikalinga medžiaga — ir
ne vien tik šuneliui pagrauzti... Kau-
luose yra riebalų, yra ir baltimų, iš ku-
rių gaminami želatina ir klijai; kaulų
kalkeis ir fosforas reikalingas trašoms.

Ligi šiol iš kaulų riebalus ištraukda-
vo įkaitintais benzino garais. Dabar at-
rastas naujas būdas — šaltu vandeniu.
Sutrupinti kaulai apipilami didžiuliuose
kubiluose šaltu vandeniu ir paleidžia-
mas labai augšto dažnumo bangų virpė-
jimas — smūgiai. Stiprios virpėjimų
srovės smūgiai plintą 4000 metrų į min.
greičiu, sudaužo kaulų riebalų ląstelių
sienelės ir išskiria iš jų riebalus. Nė
sekundės netrunka, ir kaulų riebalai
plaukia vandenyje. Kaulų liekanos tada
atrodo kaip išspausta kempinė.

Po 8 minučių nuo darbo pradžios ga-
fima iš kaulų liekanų baltimų gaminti
klijus. Šį naują anglių išradimą per-
ėmė amerikiečiai. Naujas būdas yra
vienas stambiausių atradimų riebalų
gamybos srityje. Pritaikius panašią ei-
gą, galima lengvai riebalus išspausti iš
silkių, žuvų kepenų, taip pat iš kokoso
riešutų.

Dabartiniu būdu gauti žuvų taukai
turtingesni vitaminais, negu anksčiau
gautieji.

Kaulų riebalai plačiai vartojami: jie
suskirstomi į gliceriną ir riebalų rūgš-
tis. Iš pastarųjų gaminamas muilas,
stearinas ir oleinas. Oleinas su kitomis
medžiagomis reikalingas audimų gamy-
boje. Iš stearino gautąja smala izoiliuo-
jami kabeliai ir impregnuojama įvairios
medžiagos. Iš kojų kaulų išgaunamas
labai geras vad. nagų aliejus, vartojamas
tiksliesiems laikrodžiams ir mecha-
niškiems instrumentams tepti. Taip
pat geriausią odos rūšį tepa irgi nagų
alieji.

Kaip matome, kaulai labai reikšmin-
gi pramonėje ir gyvenime.

* New Yorko valstijoje JAV-bėse pa-
statyta nepaprastas statinys: 75 m.
aukščio pieno kubilas, pripiltas 200.000.

000 litrų jūros vandens. Sitame kubile
įleista Amerikos valstybės paslaptis —
pirmasis atominis laivas "Nautilus",
kuriam nereikalingi dyzelio motorai,
nei šviežias oras. Jis gali būti paniręs
kol patinka ir gali nerti taip greitai,
kaip ir naikintuvas — 60 km. į valandą.

Greičiau nei patys statytojai manė,
pastatytas pirmasis atominis motoras.
Kur gi jį išbandyti? Aišku, ten kur bus
skiriamas, — jūros vandenyje. Ta-
čiau... jeigu bent truputį motoro
švino šarvai sutrikty, visa laivo apylin-
kė liktų žudančių radijo aktyvų atomų
sunaikinta...

Amerikonai nutarė pastatyti dirbtinį
vandenyną — milžinišką pieno kubilą,
pilną vandens. Pasakyta — tuoj pada-
ryta. Į pieno kubilą be galo ilgos kolo-
nos tempė 200 milijonų jūros vandens.
Ir tada... atsidarė specialūs šliuzai
ir toli valdančios rankenos paleido
plaukti pirmąjį pasaulio atominį nar-
laivį "Nautilus"! Užsilindė už pieno
šarvų stebi būrelis inžinierių dieną ir
naktį mirties energija pakrautą plau-
kiojančią mašiną, kuri trupučio urani-
jaus kiekio varoma galės mėnesius
plaukioti nesustodama.

(Europ. Liet.)

ŽINIOS — tąsa iš 1 psl.

visą naktį virė kova tarp maždaug 100
žmonių. Kovota peiliais, akmenimis,
kuolais ar kas papuolė į rankas dėl to,
kad vienas vyras buvo apkaltintas kito,
jog įžeidęs jo gražią žmoną.

* Atėnuose, Graikijoje, nuteistas mir-
ties bausme vienas vyras už tai, kad
šnipinėjęs Albanijos naudai.

* Italijoje vienas 20 metų vyrukas
nebuvo priimtas į kariuomenę todėl,
kad jo kepenys yra kairėje pusėje,
blužnis ir širdis taip pat arčiau dešinės
pusės. Tačiau jis pareiškė, jog iki šio-
lei nejautęs nieko nenormalaus savo
organizme.

Pure Crepe Rubber
Sole - Inbuilt Foam
Sponge Insole

THE RAGE IN AMERICA!
MEN'S SPORTS
BOOSTER
OXFORDS

IMPORTED

Sensational Value!
ONLY

● MAROON
● NAVY
● BROWN
● WHITE

Sizes 5 1/2 to 11 1/2

Tik 19'11
GAUNAMA TIK
EZYWALKIN Ltd. KRAUTUVĖSE

PADEKA

Kun. Dr. P. Jatuliui, red. J. Glu-
šauskui, p.p. Dainiui, Gerulaičiui,
Jurgelioniams, Kramiliui, Morkūnams,
M. Neverauskienei, V. Opulskui, S.
Stimburiui, P. Stimburiui, K. Taparau-
skui, Urmonui, Užubalytei, Zamoiskiams
ir visiems kitiems, prisidėjusiems prie
"Aušros Sūnų" pastatymo. ALB Adelai-
dės Apylinkės Valdybai, LKF Adel. SK.
Valdybai, Ateitininkams, Karių Ramo-
vei, Skautams, Moterų Sekcijai, Cho-
rui "Lituanija" ir pavieniams asmenims
sveikinusiems su gelėmis ir dovanomis
premjeroms proga, o taip pat lietuviškai
visuomenei už nuoširdumą ir už ypa-
tingai ramią laikyseną gaisro metu
nuoširdžiai dėkoja

Adelaidės Liet. Teatro
Mylėtojų Grupė

MOTERIMS

Redaguoja O. Pridotkaitė

KUR LINKSTA VYRAI?

Visi girdėjome, kaip šią vasarą Rock Creek, Arizonoje, buvo suimti mormonų fundamentalistai, kurie tiki, kad pranašų buvo įsakyta turėti vyrams daug žmonių. Arizonoje valdžia vieną naktį vyrus suėmė, atskyrė nuo jų žmonas, o vaikus patalpino ir išskirstė po aplinkines apylinkes.

Spaudoje mormonų suėmimas buvo plačiai aprašytas ir užmirštas. Bet mormonai nėra kokie šiaip jau šarlatonai, kurie gyvena daugpatystėje iš pasileidimo. Mormonai tą daro iš religinio įsitikinimo, todėl jų suėmimas nepaėjo visai tyliai. Jie visą laiką kovoja, kad jiems būtų leista sugrįžti pas savo žmonas ir vaikus, kurių jie turi daugybę, nes negalima jiems užginti garbinti Dievą taip, kaip jie supranta ir kaip jiems pranašai įsakė. Neseniai vienas jaunas mormonas, kuris turi penkias žmonas ir virš dvidešimt vaikų, plačiai skaitomam Collier magazine aprašė, kodėl jis turi 5 žmonas ir kaip jo daugiavaikė šeima jaučiasi. Po mormonų sektos išvaikymo spaudoje pasigirdo klausimų, ar teisinga būtų tokiu būdu išvaikyti sektą ir atskirti žmonas nuo jų vyrų, o vaikus nuo tėvų ir atimti jiems namus, kuriuose jie visą laiką neblogai jautėsi.

Cia aš nenoriu nei ginti, nei pulti mormonų, nes jie daugpatystę praktikuoja vardan Dievo. Man tik kyla klausimas, pasiklausius kai kurių žmonių pasipiktinimo, ar mes jau tikrai esame tokie vienpačiai, kaip giriamės? Man atrodo, kad nors vienpatystė yra pripažinta vienintelė teisėta šeimos forma, tačiau yra labai maža vyrų, kurie turi po vieną žmoną. Daugumas vyrų šalia teisėtos žmonos turi ir ką kitą, ir tikrai ne religiniais sumetimais.

Vyro prigimtis yra kitokia, kaip moters. Vyras meilę supranta ir pergyvena visai kitaip negu moteris, todėl ir daugpatystė jiems yra daug arčiau širdies kaip vienpatystė. Aš neabejoju, kad jei įstatymai leistų praktikuoti daugpatystę, tai visi mūsų vyrai, kurie tik galeto išlaikyti kelias žmonas, su malonumu pasidarytų poligamai.

Vyras prisirišimas reiškia daug mažiau, negu moteriai. Moteris, pagyvenus su vyru, prie jo prisiriša, pripranta. Tuo tarpu daugumas vyrų vietoj prisirišti prie moters, pradeda nubodžiau. Moteris lengvai pripranta prie savo vyro ydų ir nekrepia į jas dėmesio, o vyras, priešingai, ieško tobulo moters, matyt, laikydamas save patį kurybos vainiku.

Sveikos, normalios moters gyvenime vaikai ir namai užima nepaprastai

svarbią vietą. Moteris visuomet meilę sieja su pareigom, su pasiaukojimu, ir todėl ji šeimyninio gyvenimo sunkumų nelaiko sunkumais. Vyras meilę pirmoje eilėje riša su malonumu. Vyras nemėgsta pareigos, todėl kai vienas malonumas pasidaro įprastas inr nuosavas, jie pradeda ieškoti kito, kuriam įsigyti reikia dėti naujų pastangų.

Be to, moters gyvenimas ištekejus pasidaro toks, kad jai lieka mažai laiko galvoti apie malonumus. Vaikų priežiūra ir namų užlaikymas suėda daug jos laiko ir dėmesio. Tuo tarpu vyras, praleidamas daug laiko už namų ribų, turi progos susitikti su įvairiomis moterimis ir nenoromis pasiduoda poligamiškom mintim.

O kaip kitom skaitytojoms atrodo, ar vyrai iš tiesų yra linkę į daugpatystę, ar jie gali būti laimingi ir su viena žmona?

M. Pakarklienė (Kel.)

ŠEIMININKĖMS

KAIP VIRTİ KRUPNINKĄ?

Krupninkas verdamas iš gryno spirito, todėl jis yra gana brangus, bet jis yra lengvai pagaminamas.

Paimkit keletą galvūčių gvazdikėlių, kelis grūdėlius juodųjų pipirų, keletą lazdelių cinamono, imberio ir, kas mėgsta, "nutmeg". Įpilkit į puodą stiklą vandens, sudėkit prieskonius, įpilkit du stiklus bičių medaus ir virinkit ant lengvos ugnies, kol visi atskirų prieskonių skoniai susilies į vieną malonų, nosį kutenantį skonį. Virinti reikia ilgai. Kai išvirs, kiek praaušus tą saldų mišinį iškoškit pro vatą, tankią drobę ar kaip kitai. Jeigu norit turėti skaidrų krupniką, koškit du kartu. Dar kiek atvėsinus, sumaišykite su spiritu imant lygias dalis spirito ir medaus mišinio, taigi, stikliui spirito stiklą mišinio. Jeigu norite turėti nesaldų krupniką, dėkite stiklą medaus mišinio į du stiklus spirito.

Kiekviena šeiminkė gali kiekvieną maišyti pagal savo skonį.

SVIESTAS SU IKRAIS

1/2 sv. sviesto,
1/6 sv. ikry.

Įlašinant citrinos sunkos (pagal skonį), sviestą sumaišyti su ikrais. Galima viską pertrinti per tankų sietą ir gerai išplakti.

SVIESTAS SU GARSVYČIOMIS

1/4 sv. sviesto,

1 kietai virto kiaušinio trynys,
1 valg. šaukštas garsvyčių,
druskos, muškato riešuto, pipirų, citrinos sunkos (pagal skonį).
Visa tai gerai sumaišyti ir pertrinti per sietą.

Sviesto ir kitų priedų proporcijas galima imti atitinkamai mažesnes.
Vartoti kaip aptepą duonai, bulkai ir taip pat prie mėsos ir žuvies.

SOKOLADINIAI RYZIAI

1/4 sv. ryžių,
1/8 sv. šokolado miltelių (kakao),
1/2 lt. pieno,
1/2 sv. cukraus,
2 kiaušinių baltymai,
druskos, vanilio.

Ryžius pavirinti iki minkštumo piene, pagal skonį pridėti cukraus, vanilio, druskos ir atšaldyti. Išplaktus baltymus sumaišyti su šokoladu ir cukrumi. Į riebaluotą kep. formą sudėti sluogsniais ryžius ir šokoladą; apie 25 min. kepti orkaitėje. Pateikti pabarsčius cukrumi. Galima su vynu ar vaniliniu padažu.

ROMO PUNSAI

1 1/2 lt. vandens,
1/2 oz. arbatos,
1/4 lt. Jamaica romo,
1/10 lt. konjako,
1 citrina,
1 apelsinas,
cukraus pagal skonį (apie 1/2 svoro).
Nulupti citrinos ir apelsino žievę ir balta odelę, skersai supiaustyti į plonas riekelės ir išimti grūdus. Viską sudėti į indą, sudėti cukrų, romą, konjaką ir užpilti su verdančia (perkošta) arbata. Gerai išmaišyti.

APELSINŲ PUNSAI

1 butelis gero balto vyno,
1/2 stiklo vandens,
1/8 lt. romo arba konjako,
1/2 sv. cukraus,
1/2 citrinos,
3 apelsinai.

Apelsino žievę nutarkuoti, sumaišyti su cukrum ir užpilti vandeniu; nuimti baltą odelę ir supiaustyti apelsinų riekelėmis. Sudėti į vieną indą apelsinus, citrinos sunką, vyną, vandenį ir visa tai pašildyti iki virimo; po to supilti romą ar konjaką ir gerai išmaišyti.

* Jūsų mėsos kepsniai bus minkštesni, jeigu jūs juos per daug nesuversite ir, 10 min. prieš kepimo pabaigą, išimsite visus siūlus. Būdamas laisva, kepama mėsa išspūčia, suminkštėja ir lengviau pjaustosi.

* Mėgstate majonezą, bet negalite pakęsti kiaušinio skonio. Pamėginkite kiaušinio trynį pakeisti šaukštu kondensuoto pieno (be cukraus), kurį jūs įplaksite pridėdamas po truputį apie 150 gr. aliejaus. Muštarda, druska, citrinos sunka ir pipirai pridėdami pagal skonį.

* Kad langų stiklai, veidrodžiai, ir lempos blizgėtų valykite juos degamųjų spiritu.

POETAS BERNARDAS BRAZDŽIONIS DAR KARTĄ LAUREATAS

Lietuvių Rašytojų Draugija balsų dauguma paskyrė 500 dolerių premiją geriausia 1953 m. išleistam kūriniui — Bernardo Brazdžionio poezijos rinkiniui "Didžioji kryžkelė" (Terros leidinys, Chicago, 112 pusl.) Premija su iškilėmis buvo įteikta š.m. vasario 28 d. Čikagos Lietuvių Auditorijoje, kurios savininkai J. Mahorius, St. Juodvaikis ir E. Pakštas yra šios premijos mecenatai. Šie trys naujakuriai lietuviai yra pasižadėję premiją teikti ir ateityje.

Bern. Brazdžionis šiuo žygiu tapo trigubu laureatu, gavęs laurų vainiką laisvoje Lietuvoje, tremties dienoms Vokietijoje ir dabar — Amerikoje.

L. Rašytojų Draugija, norėdama išvengti visuomenės priekaištų, šiais metais išsprendė premijos klausimą paciu "demokratiškiausiu" odu — užuot skyrusi jury komisiją, įpareigojo balsuoti atskirais vokais visus draugijos narius. L.R. Dr-jos išsiutinetame pernai išuusių knygų sąrase, kiekvienas narys kryžiuoku pažymėjo, jo nuovoka, geriausia veikalą. Tuo originaliu būdu B. Brazdžionis gavo absoliutinę daugumą balsų. Sekanti knyga tesurinko beveik tris kartus mažiau balsų už pirmąją, o trečioji — dar mažiau. Buvo pora knygų, surinkusių tik po vieną balsą, bet tai nereiškia, kad patys autoriai būtų už save balsavę, nes kaip tik knygų autoriai visai nebalsavo. Vadinasi, šis kelias parinkti geriausiai knygai benebus pats geriausias, nes nebus pagrindo vieniemis kitus įtarinėti šališkumais.

Konkurse dalyvavo šie autoriai su savo 1953 m. išleistais veikalais: V. Ališas (Cascata cristalina. Lyrika), K. Barėnas (Giedra visad grįžta. Novelės), A. Baronas (Užgesęs sniegas. Romanas), C. Grincevičius (Vidurnakčio Vargonai. Neįtikėtinos istorijos), V. Kazokas (Sapnų pėdomis. Eilėraščiai), P. Kesiūnas (Tarp žalsvų palapinių. Romanas), S. Laučius (Raudonoji Meliodija. Šeši vienveiksmiai dramos veikalai), H. Lukaševičius (Likimo žaismas. Romanas), A. Nyka — Niliūnas (Orfėjaus medis. Eilėraščiai), B. Pūkelevičiūtė (Metūgės. Poezija) ir J. Svaistas (Eldorado. Apsakaitės ir vaizdeliai).

IRGI "ISRADIMAS"

Sovietų mokslininkas Boris Valentinovič Pituchovo savo knygoje rašo, kad saulės spinduliai Sovietų Sąjungoje naudojami vandens šildymui, jėgai ir saldytuvams.

Atrodo, "išradimas" kiek pavėluotas. Jau akms amžiaus žmonės šildėsi saulės spinduliuose, o australai be jokių išradimų saulės spinduliais atšaldo vandenį maišeliuose ...

RIVERSLAKE

(ištrauka iš to paties vardo romano)
T.A.G. Hungerford, australų novelistas.

Novikowsky staiga atsisuko nuo krūvos ant Murdoch lovos išdrakintų banknotų ir paklausė:

— Kerry, šitas žmogus vadina mane bloody Balt! Kodėl? Visados australai sako bloody Balt! Kodėl? Ar jie priešingi mums?

— "Ar jie prieš mus nusistatę", reikia sakyti! — automatiškai pataisė jo kalbą Murdoch.

Visu keliu nuo Ainslie, eidami išuštėjusiais keliais tarp lucernų ganyklų, per tiltą ties Scott's Crossing ir įkalmiui iki Riverslake, žinojo kad kažkas grauzia Novikowsky. Taip ir buvo!

— Ar jie prieš mus nusistatę! Sorry, aš užmirštu! Kodėl prieš mus? Ar todėl, kad aš išlošiau pinigų? — skerčiodamasis rankomis ties lova klausė Novikowsky. — Čia tiktai pinigai! Jeigu australas išlošia pinigų Lenkijoje, mes nesakome "bloody australian"! Mes didžiuojamės, mes parodom savo krašą, mes nepykstam ant kitų kraštų! O australai sako "bloody Balt" čia stovyloje, darbe, kinoteatre, lošdami pinigais. Jeigu šį vakarą aš išlošiau, tai aš esu bloody Balt, jei aš nelaimėjau, tuomet aš esu silly bloody Balt! Kodėl?

— Kodėl?! Dieve brangus, aš nežinau! — nejaukiai pasijutęs lenko klausinėjamas atsakė Murdoch. — Aš nežinau, Stefan! Jūs esate kitokie ... jūs esate atėjūnai ... gal todėl aš manau ... Laikui bėgant viskas bus okey! Tuomet ir tu būsi old australian!

Novikowsky nepasidavė senajam juokavimui.

— Laikui bėgant?! — nustebo siaura šypsena. — Jau metai ir pusė aš esu čia! Kiek dar reikia? Mano draugas, kurį aš pažįstu iš Vokietijos, jau tris metus čia gyvena, jis jau rimish sutartį, o australai vistiek sako jam bloody Balt! Kodėl?

— Australai nepasitiki užsieniečiais! — tyčia atsakė Murdoch, žinodamas, kad šitoks atsakymas reikalingas paaiškinimo ir suabejojęs kaip teks aiškinti. — Australai yra įsitikinę, kad tie visi šimtai tūkstančių atvykėlių išstums juos iš darbo!

— Jez' Chri! — pratrūko Novikowsky. — Kvailiai! Kiekvieną dieną laikraščiai sako, CANBERRA TIMES sako, daug vyrų reikalinga darbams, statyti pylimus, tiesti kelius, statyti bėgius traukiniams. Daug atvažiuoja emigrantų ir dar visvien daug darbo! Vienas australas gali turėti tik vieną job! Kelis negali!

O kas bus jeigu krizė užpuls, galvojo pats sau Murdoch. Kas tuomet atsitiks su jumis, kurie irgi ieškosite darbo?

— Skaičiuok pinigus! — ir pats atsėdęs ant lovos pradėjo skaičiuoti raudonus dešimsvarių banknotus, suverstus netvarkingai į krūvą ant lovos. — Gerą glėbį jų čia turi!

— Užtenkamai dėl grįžimo į Vokietiją! — atsiliepė Novikowsky. — Mano krašte, Lenkijoje, yra komunistai! Į Vokietiją aš važiuoju, Kerry, kai pabaigsiu sutartį. Šitas vadinamas, kaip jie sako, "great experiment" ar, manęs jau yra finish! Kaput! Aš baigsiu kontraktą! Kaput!

— Don't talk bull! Netauzyk niekų! — nekantrus sudraudė Murdoch. — Tu niekad geriau savo gyvenime neturėjai!

— Don't talk bull? — su sarkazmu pakartojo jo žodžius Novikowsky. Šita išsireiškima "don't talk bull" jis užtenkamai girdėjo Riverslake ir puikiai žinojo jo prasmę. — Aš ne talk bull, Kerry! Jei aš neturiu ko valgyti, jei aš neturiu kur gyventi, visvien aš esu žmogum Vokietijoje! Aš esu lenkas. Aš esu Stefan Novikowsky! Aš nesu bloody

Balt Vokietijoje! Paklausk kiekvieną naują atvykusį ir pamatysi ar aš tauziju niekus! Aš tau sakau, Kerry, devyniasdešimt penki percent ...

— Procentai! — pataisė Murdoch.

— Procentai! Okey, procentai! Devyniasdešimt penki procentai naujųjų australų nėra happy! Finish kontrakt, išvažiuos į Ameriką, į Pietų Ameriką, į Kanadą, atgal į Vokietiją! Ten gal būt nebus tiek daug valgyti, nebus tiek daug job, bet aš sakau tau, mes nesame bloody Balts Vokietijoje!

Murdoch susigūžė, nes neturėjo nė vieno argumento, kuriuo būtų galėjęs atsakyti Novikowsky.

— Skaičiuok pinigus! — pakartojo neturėdamas kito ko pasakyti.

Novikowsky atsiklaupė ant grindų prie lovos ir pradėjo rūšiuoti banknotus, o Murdoch stebėjo jo didžiules rankas, darbingas rankas, stiprias darbu rankas, kuriomis tikrai gali dirbti! Staiga tarp savo delnų pradėjo įsivaizduoti plačias ganyklas, gilia raudoną dirvą, duodančią penkis derlius metuose. Dirvą, kuri duoda, kuri priima viską; lietų, ledus, sniegą, krizes ir bloody Balts. Jis jautė, kad apie tai turi pasakyti šitam žmogui, kuris gerai žino, bet užmiršo, ką reiškia žemė, derlinga, gera žemė!

— Stefan, čia visai kitaip, negu kur nors kitur! Canberija yra nepergeriausia vieta net ir patiems australams. Kiekvienas čia esantis stengiasi pasiglemžti kuo daugiausiai ir mažiausiai dirbdamas! Jie nesirūpina šia vieta, jie niekad neatsilygina už tai, ką jie iš čia gauna! Kiekvienas saugoja vienas kito, kad jam neatimtų, nepaveržtų darbą, nepaviliotų moterį, ar ką nors panašaus nepadarytų! Ar tu supranti?

Mintys liejosi ir visą teisybę jis būtų galėjęs išpasakoti, jeigu mokėtų Novikowsky kalbą! Jei tu turi krautuve ir jei tu iš jos pragyveni, tu didžiuojiesi ja, tu mėgsti ją, tu prižiūri, bet jeigu tu tik ateini į ją, pasiimi kas tau reikalinga ir ją apeidi, tuomet tau nesvarbu — ji gali ir sudegti! Yra daug gerų

žmonių Canberroje, tikrai daug, bet jie yra per daug užimti savų namų rūpesčiais, jų priežiūra ir neturi laiko žiūrėti kas dedasi kitur, nėra kada jiems darytis kaip mes gyvename! Mes irgi jais nesidomime gyvendami tose bloody landynėse ir graibstydami pinigus. Yra gerų žmonių! Ne visi blogi! Supranti?

Pasižiūrėjo į jo rankose esantį banknotų pluoštą. Novikowsky paėmė likusius nuo lovos ir jau buvo besišiojįs kažką sakyti, bet Murdoch pirmasis tarė:

— Aš suskaičiavau vieną aštuoniasdešimt penkis! Kiek tu?

— Vieną dvidešimt penkis. Kerry, tu kalbėk man ...

— Virš trijų šimtų svarų! — ir pagriebęs lenko tuščią ranką įbruko pinigais į jo delną. — Tu turi dar šiek tiek susitauptęs? Tris šimtus?

Novikowsky linktelėjo galva.

— Penki šimtai jau tau nupirks žemės kur nors! Tik ne tuose kemsynuose! Australija yra plati, Stefan, o žmonės malonūs. Dauguma malonūs! Taigi, pirk žemės ir augink ką nors. Visi geri žmonės taip daro, o padūgnės apsigyvena kemsynuose kaip čia, kaip Sydney ir Melbourne! Jie apie geresnį gyvenimą ir nežino. Tegul Dievas jiems padeda, nes niekas jiems ir nepatarė!

— Kerry, pusė viso to tau! — ištiesęs pilnas pinigų saujas pasiūlė Novikowsky.

Murdoch skersas pasižiūrėjo ir jau norėjo sakyti: "O, nebūk toks bloody silly!", tačiau, pamatęs prieš save pateisną, šiek tiek juokingą ir siūlantį Stefan, atsakė:

— Ne, Stefan! Mes čia taip nedarome. Tavo pinigai, tu juos išlošei! Ačiū tau už tai. Paslėpk juos dabar, o vėliau pasidėk į banką!

Novikowsky norėjo vėl pradėti klausinėti Murdoch, bet tuo pačiu momentu pasigirdo žingsniai koridoriuje ir kažkas priėjęs pabeldė į duris.

Laisvas vertimas, Vac. Tamošaitis

LKF AUSTRALIJOS VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Š. m. sausio mėn. 11 d. "A.L." Nr. 1 buvo atspausdintas p. Pr. Vilučio LKF surengto literatūros vakaro — koncerto aprašymas, pavadintas "Puikus koncertas ir nepuiki jo pabaiga". Kadangi kitų straipsnių, įvertinančių minėtą koncertą "A. L." nepasirodė, todėl LKF Australijos Valdyba kaip koncerto rengėja mano, kad "A. L." skaitytojai iš p. Pr. Vilučio straipsnio gali susidaryti klaidingą nuomonę ir todėl randa reikalinga pareikšti:

LKF Australijos Valdyba nė vienam rašytojui nenurodė ką jis turi skaityti, kaip lygiai nenurodė solistams kokias dainas jie privalėtų dainuoti arba kokius šokius turėtų šokti išraiškos šokio reprezentantės. LKF Valdyba mano, kad į literatūros vakarą kvieštą rašytojas turi pilną laisvę pasirinkti siužetą ir bet koks cenzūravimas nesiderintų su LKF paskirtimi, o iš kitos pusės, abejojam, ar rašytojas benorėtų dalyvauti literatūros vakaruose iš anksto žinodamas, kad jo pasirodymas ar jo kūrybos skaitymas priklausys nuo rengėjų malonės.

2. Kiekvienas koncerto dalyvis turi pilną teisę pareikšti savo asmeninę nuomonę dėl vieno ar kito dalyvio kūrybos, tačiau yra neteisinga ir negarbinga rašyti daugelio vardu, ypačingai, kada kūrybos įvertinimui pasirenkama tokia reta "gražbylystė".

3. LKF Australijos Valdyba p. J. Zukausko romano ištraukoje neįžiūri jokio saljutavimo Kremlui ir atmeta bet kokius p. Pr. Vilučio rašytojui J. Zukauskui taikomus dviprasmiškus įtarinėjimus dėl jo tariamų tikslų pasirenkant skaityti minėtą ištrauką.

4. LKF Australijos Valdyba simpatizuoja p. Pr. Vilučio labai patriotinei prigimčiai, tačiau negali solidarizuoti su jo pažiūra į rašytojo kūrybą ir nemano, kad Maironis gali būti profanuojamas jo minėjimo proga padėkamuojant Čičinsko baladę. Taipgi laiko be pagrindo p. Pr. Vilučio baiminimąsi, kad būk tai, Melbourne lietuvių kultūriniam gyvenime pasireiškiančios nelietuviškos tendencijos.

5. LKF Valdyba visada bus dėkinga už nuoširdžius patarimus ir nurodytas klaidas, tačiau stipriai abejoja ar ateityje, rengdama literatūros vakarus, galės pasinaudoti p. Pr. Vilučio patarimu: "prieš koncertą geriau susipažinti su programos turiniu, kad auditorija nebūtų maitinama jovalu..." Ir norėdama Valdyba paklausti tokio patarimo, vargu ar galėtų patarėjui įtikti: mat, per daug skirtingos p. Pr. Vilučio ir LKF Valdybos pažiūros į literatūrą ir ypačingai į pasirinkimą metodų ir žodyno vertinant kūrinį ir patį rašytoją.

6. LKF Australijos Valdyba p. Pr. Vilučio šališką koncerto aprašymą, kuriame nepagrįstai kaltinamas ir pažeminamas rašytojas J. Zukauskas, pasmerkia ir laiko tai nusikongimui tiek

žurnalistikos, tiek betkokiai etikai. Moraline spaudos pareiga reikalauja neskelbti tiesai neatitinkančių straipsnių, kurie mūsų spaudą griauja, smukdo ir nuvertina.

LKF Australijos Valdyba

PROTESTAS

Sydnejaus Lietuvių Plunksnos Klubas, savo pasitarime 1954 m. vasario mėn. 6 d., susipažinęs su šiuo metų Australijos Lietuvis Nr. 1 tilpusia Pr. Vilučio korespondencija apie LKF koncertą Melbourne, kurioje buvo nekultūringai ir nepagrįstai apjuodintas vienas to koncerto programos dalyvių, griežtai protestuoja ir pasmerkia panašius reiškinius Australijos lietuviškoje spaudoje.

Sydnejaus Lietuvių Plunksnos Klubu Valdyba

SPORTO PRASMĖ AUKLĖJIME

Didesnė dalis mūsų tautiečių mano, kad sportas yra laiko praleidimas ir išsiblašymas nuo kasdienių rūpesčių. Sportas yra betgi daugiau negu laiko praleidimas ir išsiblašymas. Sportas rodo kelių charakterio formavimą ir tuo pačiu yra dalis humanistinio auklėjimo.

Mūsų jaunimas turi turėti galimybę sielos ir kūno brendimui. Sportas duoda jam tą dvasinį ir kūninį brendimą. Tačiau, netik jaunimui, bet ir pribrėndusiems, jau gyvenimo kovose stovintiems asmenims yra būtina reikalingas kūniškas elastingumas. Sportas duoda jiems šį elastingumą.

Sportas formuoja tikrą charakterį. Sportas nežino ribų tarp tautybės, rasės ir religijos. Sportas duoda gyvenimo prasmę ir džiaugsmą ne tik sportininkams, bet kartu ir tūkstančiams žiūrovų. Sportas yra ne tik tam, kad vienas asmuo pasižymėtų, bet kad savo gabumais, kitiems gėrį ir džiaugsmą duotų.

Sportas daug padeda suartint pasaulio tautas ir pažinti vieniems kitus. Patyrimas rodo, kad niekur kitur taip greit tautos nesusidraugauja, kaip sporte.

Sportas yra menas. Nors ne kiekvienas gali būti menininkas "fair play". "Fair play" yra gi pagrindinė sporto taisyklė.

Per sportą asmuo išmoksta savo priešė visad matyti žmogų, lygiai kaip jis pats.

Tragiška kiekvieno sportininko palyginus su menininkais yra ta, kad sportininkas savo karjeros ženitą jau nuosemetuose pasiekia. Bet, kiekvieno buvusio sportininko pareiga yra perduoti savo patyrimą jaunesiems.

A. Zarcinas

MANDAGUMAS DAUG REIKIA

Viena New Yorko cigarečių firma įtaisė automatą, kur įmetus 20 centų iškrepta cigarečių pokelis ir garsiai pasako — labai ačiū. Po savaitės patikrinus visus automatus pasirodė, kad "mandagumai" automatas padarė du kart didesnę apyvartą, negu neturintieji padėkojimo prietaisai.

* Prancūzijoje 2400 kontrolierių sukėlė 436 sukčius, kurie valstybei nuskoko mokesčius, iš viso apie 1,40 milijardų frankų. Tuo tarpu tiems kontrolieriams išlaikyti valstybė išleido 1,44 milijardus frankų.

* Prancūzijoje, Paryžiuje, našlė E. Arrighi pereitą rudenį mėgino nusizudyti, šokdama nuo tilto į Senos upę. Bet ji pataikė prie ten žvejojusio J. Martin, kuris ją ištraukė, paglobojo ir pažintis baigėsi vestuvėmis. Gal būtų laimingai gyvenę, jei šį rudenį J. Martin nebūtų šokęs nuo to paties tilto ir nebūtų nusiskandinęs.

* Anglijoje kareiviams, kurie duoda savo kraujo, vyresnybė išrašydavo pažymėjimus ir su tais pažymėjimais jie gaudavo litrą alaus nemokamai. Blaivybės draugijos pakėlė triukšmą, kad tokiu būdu kareiviai pratinami už alų savo kraują pardavinėti. Kaip blogą pavyzdį vyriausybė alų nutraukė.

* Anglijos vaistinininkai rūpinasi, kad būtų išleistas įstatymas, kuriuo gydytojai būtų įpareigoti receptus rašyti spausdintomis raidėmis, nes gydytojai taip rašo, kad vietoj aspirino ligoniui gali būti įduota ricina.

* Šveicarijoje, Zueriche, vaikas buvo apkaltintas ištraukęs iš rankinuko 50 frankų vienai damai pakeliui, kai ji grįžo iš rudeninio išpardavimo. Teisėjas bylą nutraukė ne tiek dėl to, kad nebuvo įrodymų prieš vaiką, kiek dėl to, kad teisėjas netikėjo, jog dama grįžtų iš rudeninio išpardavimo dar su 50 frankų.

* Amerikoje iš aštuonių savo darbo valandų darbininkas turi dirbti dvi valandas ir 34 minutes mokesčiams sumokėti ir daugiau kaip pusketvirtos valandos maistui ar butui.

* Vokietijoje ankščiau buvo iš po nakties ant tvorų ir sienų išrašoma: Amis, go home (Amerikiečiai, namo); dabar daugiau atsiranda užrašų: Comis, į Maskvą.

ŽMONIJOS LIKIMAS

Kun. Vytautas Bagdanavičius, MČ ŽMONIJOS LIKIMAS, sv. Jono Apreiškimo knygoje, su vysk. V. Padolskio pratarim. Leidinį išleido Lietuviškosios Knygos Klubas. Vintjetis piešė dail. Ansis Berzinš, o viršelio aplanką, dail. Romas Viešulius.

Kun. V. Bagdanavičius parašė teologinę studiją, apie žmonijos likimą, pasirodantis sv. Jono Apreiškimo knygoje. Tai žvalūs ir platus aiškinimas šv. Rašto, parašyto sv. Jono Patimos saloje. sv. Jonas buvo ištremitas į Patimos salą Domicijono laikais, I-jo šimtmečio pabaigoje, kurioje gyvendamas užrašė sventuosius regėjimus. Patimos sala priklauso Sporadų salynui, esančiam Egėjaus jūroje netoli Mažosios Azijos pakraščiu ir yra netoli Efezo, kur apaštalas Jonas gyveno prieš ištrėmimą.

Iš išvėdžiojimų ryškėja, kad pagrindinis šioje knygoje veikėjas yra Kristus, kuris net yra duodamų apreiškimų autorius. sv. Jono Apreiškimo knygoje žemiškąjį Kristaus gyvenimą labai mažai tepalioja. Tai mes randame keturiose Evangelijose. Vietoje to, ji nušviečia Kristų besireiškiantį visuose laikuose ir amžinybeje. sv. Jono Apreiškimo knyga apima Kristaus santykius su visa sukurta buimi: su angelais ir su žmonėmis, su piktosiomis dvasiomis ir su medžiaginiais kūriniais. sv. Jono Apreiškimo knyga yra paskutinė knyga sv. Rašto leidiniuose. Tuo būdu ji užbaigia ne tik Naująjį Testamentą, bet ir visą sv. Raštą.

sv. Jono Apreiškimo knyga yra perspėjimų knyga, kurioje sutinkame perspėjimus apie praeitį, dabartį ir ateitį remiantis Kristaus žodžiais: "Taigi, rašyk, ką matei, kas yra ir kas po to turi įvykti (1,19).

sv. Jonas savo Apreiškimo knygoje mato Kristų, kaip tokį, kurio dėka žmogaus gyvenime ir kartu žmonijos istorijoje vyksta didysis pasikeitimas. Šio pasikeitimo didingumas glūdi ne tame, kad žmogus pradeda santykiuoti su kitais žmonėmis ar su kokiais kitais kūriniais, bet kad jis pradeda kitaip santykiuoti su Dievu. Vietoje buvęs Dievo kūrinis jis dabar pradeda būti Dievo vaiku. Šitas santykių pasikeitimas yra toks didelis, kad jis sukelia visatoje vyksmus, audringesnius negu politinės revoliucijos.

Vysk. V. Padolskis knygos pratarityje pasidžiaugia kun. V. Bagdanavičiaus darbu: "Tai vienintelė platesnė studija lietuvių kalba apie sv. Jono Apreiškimo knygą. Ji bus kiekvienam įvadas į gilesnį sv. Jono Apreiškimo knygos supratimą. Skaitymas be pasirodymo yra nuobodus, dažnai visai nesuprantamas. Šios gi studijos dėka sv. Jono Apreiškimas taps mums tikrai miela knyga, pilna padaršimų ir paguodos šiais sunkiais gyvenamojo momento laikais."

Beatričė

KAIP VARGSTA LIETUVIAI URALE

(Tąsa iš 3 psl.)

kad

tik tas, kuris pralenkia kitus savo žvėriškumu, normaliai įstengia lengviau išverti stovyklos gyvenimą. Bet lėtesnis ir žmoniškesnis kalinys jau pačiomis pirmosiomis dienomis nusileidžia. Niekur gyvuliška gyvenimo kova už būvį nėra tokia žiauri, kaip Sovietų darbo stovyklose.

Atvartųjų pirmosios dienos darbo stovykloje buvo ypatingai sunkios. Tikslai tie, kurie atlikdavo visu 100 procentų nustatytą išdirbio normą, gaudavo 600 gr. duonos dienai ir sūrios žuvies, kuri kėlė begalinį troškulį o vandens trūko. Vandenių ir maistą kareiviai atveždavo nuo upės. Kiekvienai brigadai, sudarytai iš 25-30 žmonių, skirdavo į dieną tikrai vieną kibirą vandens. Saulės deginami ir troškulio kančiam darbu vergai dėl kaušo vandens imdavo muštis kaip gyvuliai. Pestynės dažnai baigdavosi kruvinai, o ne kartą ir visas vanduo būdavo išlaistomas. Dėl vandens savo tarpe susipešdavo ne kartą ir pačios brigados. Tik vėliau, iškasus gilų šulinį, jau visi galėdavo pakankamai gauti vandens ir nusiprausti. Ir tik tada pirmą kartą darbu vergai išsivirė šilto viralo. Tačiau juo pasidalinti stovyklos vadovybės buvo visai brigadai skirtas tik vienas puodas ir trys šaukštai. Dirbti reikėdavo per dieną po 10 ir 12 valandų. Kareiviai visai nesikišdavo į maisto ir darbų skirstymą, todėl pasi-taikydavo, kad ypač su dideliu žiaurumu pasižymėję "blatinieji" drauge su kareiviais saugodavo kalinius, kuriuos dažnai ir žiauriai sumušdavo. Kai užėjus šalčiams nebebuvo galima gulėti prie laužo, tai darbu vergai pasidarydavo "zemiankas", į kurias naktį įlisdavo. Krintant sniegui, jas apklodavo rasta ir šakomis. Tačiau tai sudarė labai menką apsaugą nuo Sibiro speigų, ir dažnai vargšai žmonės bemiegodami nušaldavo kojas ar rankas. Nors netoli kūrėdavosi ugnis, bet dubėje vanduo užšaldavo. Žmonės gulėjo nenusirengę, jų paskutinį kraują siurbdavo utėlės.

Jau pirmaisiais mėnesiais prasidėjo kruvinosios epidemija.

Žmonės gydydavosi vienintele priemone — pelynais. Persirgdavo beveik visi kaliniai, o kasdien numirdavo po 6-7. Iš pradžių mirusiems dar darydavo iš lentų karstus, bet vėliau, mirimams pagausėjus, kišdavo juos į bendrą duobę už stovyklos tvoros ir užversdavo žemėmis.

Ant kapų nebūdavo paliekama jokio ženklų.

Ir sergantieji turėdavo kasdien eiti į darbą. Ne kartą atsitikdavo, kad žmonės čia pat sukrisdavo benešant rąstą arba miške ant kelmo amžinai užmerkėdavo akis.

Stovykloje išsūk buvo apie 400 žmonių, iš jų apie 50 moterų ir vaikų. Dalį sudarė rusų kriminaliniai nusikaltėliai, o visi kiti buvo politiniai tremtiniai, daugiausia latviai. Lietuvių buvo vos keli. Tačiau netrukus stovykloje beliko tik 180. Visi kiti jau buvo išmirę.

Mirė ir visi lietuviai, patekę į šią stovyklą.

Mūsų tautietis geriau atsimeina geležinkelietį iš šiauriių Butkus. Kai Butkus, visai nusilpęs, išsitiesė ant žemės, tai jo kaimynas rusas tik laukė to momento, kada jis užmerks akis, kad galėtų atimti paskutinį po marškiniais paslėptą duonos kąsnį. Ir tikrai, vos spėjo Butkus nustoti alsavęs, tuoj rusas ištraukė iš užančio paslėptą duoną su druska ir nuavė jo batūs. Toks jausmų atbukimas — darbo vergų stovyklose labai dažnas reiškinys. Ir tik tada, kai likusieji 180 žmonių vos bepavilkio kojas ir nebeįėjė toliau dirbti, buvo pastatyta virtuvė ir gyvenamieji barakai.

Paskum visi šie darbu vergai buvo pėsti nuvaryti per mišką į Čarapananino stotį, apie 80 km. atstu. Nepajėgiantieji eiti buvo daužomi lazdomis ir buožėmis. Tik sukritusius be sąmonės pavėžėdavo porą kilometrų rogėmis. Kelionė buvo išduotas trijų dienų maisto davinys, bet išalkę žmonės jį suvalgė tuoj pat, todėl paskiau visas tris dienas gavo žygiuoti

alkani.

Maisto sąlygos pagerėjo tik Novosibirske, kur yra didelis kalinių skirstymo centras. Iš čia kaliniai siuntinėjami į įvairias darbo stovyklas. Iš čia daugumas buvo išskirstyti po sovechozus ar į žemės ūkio stovyklas. Čia visi šiek tiek atkuto — mat, bešermiai kiaules, pavogdavo iš jų lovio ėdalo ir jo prisikirsdavo kiek reikiant. Arba arklidėse "nudzėdavo" vieną kitą sauja avizų. Nutverti tokiu būdu malšinant savo alkį, gaudavo lupti, bet

darbu vergai į lupimą lengvai įprato, nes jis, pasirodė, lengviau išteriamas, negu alkis.

Paskiau, kiek atšėrė, sovietai darbo vergus vėl išgabeno prie sunkiųjų darbų, kur jie jau nebegalėdavo nieko iš šalies "susiorganizuoti". Mat, Sovietuose jau tokia sistema: žmonės tol kankinami, kol iš jų iščiulpiamos paskutinės jėgos, bet jei jie pasirodo atsparūs mirėliai, tai jiems neleidžiama numirti, bet tokie darbu vergai pasiunčiami kiek "atsigausti", kad paskum vėl būtų iš naujo įjungti į "darbo procesą."

Šį kartą mūsų tautietis buvo su kiais išgabentas į Novo Ivanovską, vieną iš garsiųjų Marinsko stovyklų. Čia didžiulė stovyklų grupė yra išlikusi dar iš caro laikų. Ši politinių kalinių stovykla sudaryta iš vis tautybių. Ypač daug buvo latvių. Vieniems teko dirbti žemės ūkio darbus, kitiems — prie statybos, plytų gamybos etc. Epidemijų jau nebuvo, mirimų skaičius sumažėjo.

Žmonės čia mirėdavo tik nuo nusilpimo ir nuo ištinimo. Darbu vergų gyvenimo sąlygos šiose ir panašiose stovyklose nė kiek nėra geresnės ir dabar.

Jos akivaizdžiai pavaizduoja, kokią be galo sunkią tremtį tenka ten vilkti mūsų tautiečiams. Nors bolševikai skelbia si jau tris kartus atpiginę kainas ir visą pragyvenimą, tačiau faktiškai kiek iš darbo vergų už tai, kad jie prievarta laikomi stovyklose, buvo išskaitoma už jų išlaikymą stovyklos administracijai iš jų gaunamo atlyginimo, tiek paliko ir dabar. Grįžusieji paskutinių transportų iš Sibiro dalyviai pasakoja, kad netiesą, jog darbo vergų stovyklos dabar iš MV D perimtos sovietinės teisingumo minis-

terijos atitinkamų žinybų. Jose kaip seniau šeimininkavo MVD, taip ir toliau tebešeimininkauja.

Zinios apie kalinams dvasininkus. Gautosiomis iš patikimų šaltinių žiniomis, stovykloje 244/11 prie Solikampsko, į šiaurę nuo Molotovo, Urale, yra laikomas Juozas Rasmantas, vienos parapijos prie Kauno klebonas. Jis nuiteistas 10 metų priverčiamųjų darbų už "antisovietinį nusistatymą". Ši stovykla laikoma kiek geresne už kitas darbo stovyklas, nes joje yra bent švariau ir šokia tokia tvarka. Tarp 400 vyrų didžiausią grupę sudaro ukrainiečiai, o kriminalinių nusikaltėlių yra palyginti nedaug. Jis buvo nuiteistas 1950 m. ir gali susirašinėti su savo artimaisiais.

Tačiau dėl silpnos širdies negali nuolat vaikščioti ir darbą ir atlikti reikalaujamą "išdirbio normą". Ten laikomas ir Vlniaus srities dvasininkas Stanislovas Kristonaitis. Jis buvo suimtas apie 1950 m. ir už "antisovietinį nusistatymą" nubaustas taip pat 10-čiai metų priverčiamųjų darbų. Dirba plytinėj, sveikatos padėtis kiek geresnė. Šioje stovykloje suimtieji už savo "išdirbio normas" kartais gali gauti iki 150 rublių per mėnesį pinigais ir stovyklos krautuvėje nusipirkti tomis pačiomis kainomis, kaip civiliniai gyventojai, būtiniausių reikmenų. Be jų, ten pat yra lenkas kunigas St. Pitusko ir iš Pakaunės mokytojas Mackevičius, 50 m. senumo, kuris buvo taip pat nuiteistas 10-čiai metų priverčiamųjų darbų. 1951 m. kriminaliniai rusų nusikaltėliai užpuolė perkeliama iš vienos stovyklos į kitą vieną lietuvių kunigą ir, jį apipilė, užmušė. Tačiau jo pavardės grįžusieji neatsimeina. Centrinėje Moršovos ligoninėje prie Solikampsko 1953 m. vasarą gulėjo ir lietuvis jėzuitas tėvas B., apie 50 metų amžiaus. Mordonioj vienas grįžusis išbuvo metus laiko kartu su kun. Moc-kum iš Kauno.

Grįžo iš Lietuvos. Sugrįžė iš Lietuvos ir Sov. Sąjungos vokiečiai karo belaisviai ir civiliniai internautieji, yra parnešę nemaža vertingų žinių apie ištremtuosius mūsų tautiečius. Gautosiomis iš Berlyno žiniomis, vienas grįžęs vokiečių papasakojo, kad

(Pabaiga 7 psl.)

Juozas Mikštas

SPAUDOS APŽVALGA

BŪDAVO...

Sodietiškų prisiminimų pynė (Švenčionių aps., Dūkšto v (Tąsa)

1. VAKAROJANT

Jau senyvas mūsų dėdė,
Truputį sukumpęs,
Būdavo pas krosnį sėdi,
Ir sau drožia klumpes.

Gruodžio vakarai nuobodūs,
Tegu juos kur pikis!²²⁾
Vėjas trankosi po sodus,
Neramus, įpykęs.

Va, pribėgęs kiemą šuoliais,
Riejasi su vartais,
Ar į kaminą įpuolęs,
Aimanuoja kartais.

Duzgia, sukasi ratelis,
Bėga siūlas lino.
Koks painus jo vargo kelias —
Sodžius tik težino.

Pleška pagaliai beržiniai
Molinėj krosnelėj,
Šilta troboj ir krūtinėj ...
Kur jaučiau būt gali? ...

O senyvas mūsų dėdė,
Truputį sukumpęs,
Vis pas krosnį tebesėdi,
Tebetašo klumpes.

Ant plačių pušinių suolų
Pusberniai susėdę,
Kartais ima ir užpuola
Mūsų mielą dėdę:

Vai, papasakok mums vėlei,
Ką žinai iš seno,
Apie ką mes pusberniai
Nieko neišmanom.

Dėdė, pypkę užsikūręs,
Sypiteli pro ūsą ...
Mes visi, į jį sužiūrę,
Nekantriai sukusom ...

2. APIE KĄ DĖDĖ GRIGAS MEGDAVO MUMS PASAKOTI

Nors vis tą patį tekartoja
Tas mūsų dėdė Grigas,
Bet klausomės, net išsižioję,
Kaip dėsto lyg iš knygos:

Apie turtingą vieną poną,²³⁾
Kurs laikė savo saujoj
šimtinę sodžių ir kleboną,
Bet ... pasikorė jaujoj.

Apie "metieža" ir maskolius,²⁴⁾
Palaidotus už Kartų,
Apie du jo senelio brolius,
Anuo metu pakartus ...

Apie žandarų raudonsiūlius
(Jie knisdavos trobas),
Ir apie tai, kaip Gabrio bulius
Vienam išmaišė grobus ...

KAIP VARGSTA LIETUVIAI URALLE

(Tąsa iš 6 psl.)

Vorkutoje, vienoje iš 40 kasyklų, tarp 4.000 suimtųjų esą daugiau kaip 1.000 lietuvių.

Vorkuta yra 100 km. į šiaurę nuo poliarinės juostos, kur šaltis žiemą kartais siekia 60 laipsnių.

Informacijos tarnyba per Lietuvos Raudonąją Kryžį yra susisiekusi su visa eile grįžusių,

kurie papasakojo daug įdomių dalykų. Pasirodo, Vorkutoje mūsų tautiečiai su kitais nuteistais turi daugiausia dirbti prie kasimo darbų, geležinkelio ir kelių tiesimo. Kai kurie grįžusieji yra visai neseniai dar buvę Lietuvoje. Iki šiol gauta visa eilė įdomių atsiliepimų, kurie artimiausiu laiku bus plačiai įvertinti. Šį kartą duodame nedidelę dalį slaptavardžių Walter Letat pasivadinusio mūsų tautiečio išgyvenimų.

Berlyne gautosios žinios, kurias vis dėlto tenka priimti su labai dideliu rezervu, po Stalino mirties padėtis okupuotoje Lietuvoje truputį pasitaisiusi. Nebesą jau masinių trėmimų, taip pat daugiau krautuose pasirodo prekių, ypač maisto produktų. Dėl to kiek kritusios ir prekių kainos turguose.

Berlyno dienraštis "Tag" skelbia, kad vokiečių karo belaisviai visoje eilėje priverčiamoji darbo stovyklų sutikę dvasininkų, vienuolių ir seserų iš pačios Sov. Sąjungos, Pabaltijo valstybių: Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir Sovietų satelitinių kraštų. Suimtieji dvasininkai negalėdavo lankyti pamaldų, tačiau kuo galėdami stengdavosi padėti savo bendro likimo draugams. Štai tas pats "Der Tag" kitos dienos numeryje aprašo, kaip vienam grįžusiam vokiečiui iš Brandenburgo daug padėjęs, lygiai kaip ir kitiems jo draugams, vienas lietuvis jėzuitas. Padėdavo ir evangelikų dvasininkai. Daugumas nuteistųjų 8

Apie tarnybą "vaiske" caro²⁵⁾
Toliausiuose pasviečiuos,
Kurios bijodavo kaip maro,
Visi jauni sodiečiai.

Apie Kaukazą ir Uralą,
Apie Rasijos plotus,
Nuo Krymo iki "žemės galo"
Lietuvių išklajotus.

Apie Kaukazą ir Uralą,
Klastingąjį mandžiūrą,
Kur pliekė rusų samurajai²⁶⁾
Kažkur prie Partartūro.

Apie grįžimo kelią mariom²⁷⁾
Ilgam varge, pavojuos,
Kur saulė vandenynus geria,
Viršugalvy stovėjus ...

Apie vėl "čėsą nespakainą",
Apie tą metą niūrų,
Kai vėl reikėjo eit į "vainą"
Prie ežerų Mozūrų.²⁸⁾

Apie Denikiną, Kolcaką,²⁹⁾
Ir vėl kokioj ten plynėj,
Kur dėdei "vajavot" užteko,
Ir grįžo į gimtinę ...

Apie "kacapa" siaurakaktį,³⁰⁾
Kurs pasivertęs velniu
Iš "batiuškiens" dažną naktį³¹⁾
Išbėgdavęs be kelnų ...

Apie apydrūtę ruskelę,
Kuri kadais norėjus
Išvest jį iš "čystatos" kelio,
Bet sau nuėjus vėjais ...³²⁾

Apie Galinio pirtį seną,
Kurioj kadais girdėjęs
Kažkas lyg tai ožiu mekena,
Lyg tai dejuoja vėjais.

Apie vaiduoklį Dūkšto dvaro,
Kuris dar ir šiais metais
žmonėms kiaušyčių daug pridaro,
Iš seno taip įpratęs ...

Apie kemsyno kipšą striuką,
Kurio jis nebijojo,
Kadais palikęs jam cibuką
Už seno ožio koją ...

Daug matė, daug kur buvo dėdė.
Dabar jis jau sukumpęs,
Pas šiltą krosnį tebesėdi
Ir kalinėja klumpes.

Ir jas pardavęs, kurią dieną
Sau perka buteliuką.
Ir ne daugiau — tiktai tą vieną —
Išlenkia kluuku — kluuku ...

Ir taip, sulaukęs amžiaus žilo,
Jis vis dar "neženotas",
Nuėjo į kapus prie šilo
Anų dienų "saldotas".

metams ir ilgesniam laikui turėdavo dirbti pagrieztintose darbo stovyklose. saugojamose MVD. Grįžusieji matė visą bolševikų režimo baisumą. Grįžtančius nustebe, kai pakeliui į Vakarus iš Berlyno grįžt raudonarmiečiai juos apdovanojo maisto produktais ir cigaretėmis, bet tie patys raudonarmiečiai, tik kitų dalinių, vasarą be jokio reikalo nušovė tris jų draugus.

Kas daro jiems didžiausią įspūdį, patekus į Vak. Vokietiją, tai tikrosios laisvės pajautimas ir visur pastebimas žmoniškumas.

Štai vienas grįžęs karo belaisvis pasakoja nieko taip stipriai neišgyvenęs, kaip šį, rodos, tokį paprastą įvykį, kada Berlyne Zoo stotyje viena senyva ponija jam užsakė puoduką kavos su pyragaičiais. Tokio dalyko jis nėra matęs ištisą eilę metų, ir tai buvo pats stipriausias jo išgyvenimas grįžus į tėvynę. Siurpūs išgyvenimai ir Dr. E. Zechlino, buvusio vokiečių pasiuntinio Kaune. Jis, nepirtardamas nacionalsocialistų doktrinai, paskiausiu laiku dirbo Stockholme, bet iš ten buvo atšauktas į Vokietiją ir įkistas į koncentracijos stovyklą, o paskiau iš stovyklos į stovyklą jį varinėjo bolševikai.

Į Baltijos valstybes įvažiuoti uždrausta.

Šių metų sausio mėn. 22 d. grįžo į New Yorką septyni studentų laikraščių redaktoriai, kurie gavę trims savaitėms laiko leidimą lankyti Sovietų Sąjungą. Jie aplankė Maskvą, Tiflisą, Odesą, Kijevą ir Charkovą. Betgi negavė leidimo aplankyti Lietuvos, Latvijos ir Estijos, o iš miestų — Sevastopolio. Šį pastarąjį neleidė lankyti dėl to, kad jis esąs karinėj apygardoj. Redaktoriai teigia, kad jie galėję visa laisvai fotografuoti, išskyrus uostus ir karo objektus.

"REIKIA ATPIGINTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ"

Šiuo pavadinimu straipsnį rašo Dr. J. Balys "Dirvos" Nr. 44.

"Geras fejtonas buvo įdėtas "Dirvos" Nr. 41. apie Joną Patamsį, kuris pergyveno tikrą šeimos tragediją ir turėjo daugybę nepasisekimų, nes padarė neatsargų žingsnį — nupirko už 3 dol. lietuvišką knygą ... Taip jau yra, kad karčiamoj pragerti kokią 12 dol. yra menkas, galima sakyti kasdieninis dalykas, bet toks, anot Pulgio (Andriūšo "tipelis", rangosi, kaip vėgėlė karštoj skauradoj, kai jam (kas pasiūlo nupirkti už porą dolerių lietuvišką knygą.

Visi knygų leidėjai sako, kad lietuviškos knygos rinka siaurėja proporcingai su dipukų prasigyvenimu. Jei taip toliau dėsins, dar po 10 metų Amerikoje veik jokia lietuviška knygą nebeisės. Ar ne taip buvo 1938-1948 metais? Kodėl taip yra? Priežasčių yra daug. Ne tiek kalti yra automobiliai, namai ir televizijos, kiek bendras nukultūrijimas, aplinkos įtaka ir laiko stoka. Išdirbus savaitėje 40 val. protą bukinantį daro, nebėra noro ką nors skaityti, intelektualinis akiratis siaurėja, prasideda dvasinė ubagystė, kurią čia matome kiekviename žingsnyje. Tada reikia prisimanyti "good time", tad ir ima gerti kaip šiaučiai prie kiekvienos progos ir baliavoja nuo penktadienio iki pirmadienio, o tada vėl prasideda valandos. Tad kam reikalinga knygą, jei nėra laiko ir noro ją skaityti? Tik gerimų rūšys gerėja kartu su prasigyvenimu ir prasideda "fasono laikymas" ...

Skandinavai irgi mėgsta išgerti, bet

KELIONĖ RAULO ŽIGO SU LINAIS Į RYGĄ

I. Pakeliui į punktą³³⁾

Pasakodavęs senelis,
Toks pražilęs Raulas Žigas,
Kaip linus jis ilgą kelią
Rogėm žėzdavęs į Rygą.

Tūkstantis aštuoni šimtai
Sešiasdešimtais metais
Gavo Žigas pačią rimtą,
Iš anksčiau ją sau numatęs.

Vesti davė sutikimą
Pašermukšės dvaro ponas.
Pabrolavo kažkokis Simas,
Laimino Rimšės klebonas.

Vos tiktai apsiapčiavęs,
Baudžiauninkas Raulas Žigas,
Kasė jau pakaušį savo,
Ruošdamasis traukt į Rygą.

Pačiai patį patapšnojęs
Ir gerai apkamšęs roges,
Sventu kryžium peržegnojo
Savo dūminę pastogę.

Tenka vežti linus pono,
Ar tu nori ar nenori.
Ir į roges dribsęs šonu,
Drėgstančius ūsus nukorė ...

Pro Bykėnus, pro Kaniūkus,
Puikus, nors vingiuotas kelias.
Prunkščia sau smagiai širmukas,
Truputį šerkšnu apšalęs.

Prie užšalusio Persvėto
Išsiplėtęs Dūkšto dvaras.
Čia, širmuk, sustot norėtum,
Bet dar kelio galas geras,

Kol bus metas mums ganytis
Valandėlei Paliepynuos.
O vėliau reiks pasivyti
Punktan traukiančius kaimynus.

²²⁾ pikis — smala "dratvai" (odai siūti siūli) smaluoti.

²³⁾ Baudžiauva, 1863 metų sukilimą ir spaudos draudimo laikus dėdė Grigas atpasakodavęs taip, kaip buvo girdėjęs iš savo tėvo lūpų. Visa kita jo paties matyta ir pergyventa.

²⁴⁾ "Metieža" (rus.) — sukilimas.

²⁵⁾ "Vaiskas" — kariuomenė.

²⁶⁾ "Kitajus" — taip dėdė vadindavęs Kiniją.

²⁷⁾ "Samurajai" — japonai (1904 m. rusų — japonų karas).

²⁸⁾ Dėdei iš Japonijos teko grįžti laivu, apsakant Indiją ir Arabiją (kelionė trukusi tris mėnesius).

²⁹⁾ Didysis karas.

³⁰⁾ Denikinas ir Kolčakas — baltieji rusų generolai, kovoję prieš bolševikus.

³¹⁾ "Kacapas" — taip anais laikais buvo įprasta vadinti maskolius.

³²⁾ "Batiuškiene" — popo pati.

³³⁾ "Čystata" — dora, nekaltybė. Apie aną "apydrūtę ruskelę" dėdė Grigas kartą taip pasakojo: "Prieš pat balševikų ravaluiciją "služjau" vienoj "vajiennoj" Maskvos "balticj" sanitarium (sanitaru). Kartą viena sanitarka, kaip "nečysta dūšia" prisikabino prie manęs, rodo "špetną atkritką" (porno-grafinę atvirutę) ir klausia, ką aš ant jos matęs. Kai aš jai atsakiau "Eto ležyt balnyje", ji tik murmelėjo "durak ty, durak", ir davė man "spakajų" ...

³⁴⁾ Punktai buvo vadinamos vietos, kuriose būdavo sudaromos linų transporto vilsktinės.

tėn yra ir kita tradicija: svarbiausiu buvo papuošalu ir šeimninko pasididžiavimu ten yra laikoma ne nublizginti baldai, kristalas ir panašūs niekniekiai, bet knygų spinta. Apsilanko svečias, tai šeimninkas gaus progos parodyti naujausius leidinius ir ras apie juos kalbą, vadinas, ne tik lentynoj laiko, bet ir paskaito. Būdami skandinavų kaimynai, mes irgi turėtumėm šią kultūringo žmogaus tradiciją perimti. Kartais atsitikus užkiūti pas mūsų amerikoniškus "aristokratus", aš apsidairau ir jeigu ten nematau knygų spintelės, tai ir pasodintas į guminią minkštasuolį su nylo aptraukalu pagalvoju sau: o vis dėlto čia tamsūs žmonės gyvena ...

Yra ir kita medalia pusė. Lietuviška knygą vis dėlto yra perbrangi. Karo metu Lietuvoje ir tremties dienomis Vokietijoje knygą buvo, palyginti, pigus dalykas ir jį buvo perkama keliskart daugiau, negu prieškario arba dabartinių laikais. Tiesa, tada visi turėjo daugiau laiko skaityti. Tačiau žinau, kad ir dabar nemaža yra tokių tautiečių, kurie mielai knygą paskaito, bet mokėti po 2 ar 3 dol. už 200-250 psl. knygelukštę ne visados pasiryžta ir ne visados išsigali. Leidėjų kaltinti negalima. Tai labai rizikingas biznis. Jie retai tegali ir geros knygos išparduoti 1000 egz. Tik paskaičiuokime, platintojui ir reklamai tenka skirti mažiausia 30%, tas nenaudėlis autorius irgi nenori viena tik "garbe" pasitenkinti, bet pretenduoja bent į 10% honoraro, tad leidėjui lieka 60% arba 1,80 už parduotą knygą, kurios kaina 3 dol. O jeigu bus parduota tik 500 egz., jeigu platintojai neatsiskaitys (tokių "knygos parazitų" irgi pasitaiko), tada jokio uždarbio nebus, bet teks padengti nuostolius.

Reikėtų pabandyti šit kas: knygos kainą vietoj 3 dol. sumažinti iki 75 ct. Tačiau tada turėtų būti jos parduodama nemažiau kaip 5.000 egz. Sunku pasakyti, ar tai pavyktų, tačiau vertėtų pabandyti. Atsiminkime kaip buvo N. Lietuvoj su laikraščiais. Pradžioje savitrašėiai kaštavo apie 12 litų metams, jie buvo menki ir turėjo vos po kelis tūkstančius skaitytojų. Nei vieno jų leidimas neapsimokėjo, turėjo juos remti partijos ar valdžia. Naują gadyne pradėjo "Mūsų Rytojus" metinę prenumeratos kainą numušdamas iki 3 litų. Po poros metų laikraščių skaitytojų atsirado per 100.000. Tada jau laikraščio leidimas apsimokėjo, jis galėjo brangiai parduoti vietą skelbimams, mokėjo autoriams puikius honorarus ir sutelkė gerus bendradarbius. Buvo ne tik popierius, bet kiekvienas galėjo rasti ko pasiskaityti. Žinoma, pradžioje reikėjo paramos iš šalies, bet netrukus laikraštis tū puikiai pradėjo pats išsiversti ir išeidavo dukart savaitėje. Ir vis už tuos pačius 3 litus, plius dar po kelias stmbias ūkiškas knygas priedų per metus. Atsirado ir daugiau pasekėjų: "Čkininko Patarėjas", "Mūsų Laikraštis" ir kt. Svarbiausias dalykas buvo tas, kad savitrašėjų kaina buvo numušta, o jų tiražas ir kokybė nepaprastai pakilo.

Štai kodėl reikėtų kam nors surizikuoti ir pradėti leisti "Pigiają Biblioką". Pigia, bet gerą. Žinoma, pirmiausia reikalingi tie 5.000 skaitytojų. O vis dėlto reikia manyti, kad jų atsirastų: argi mes jau esame tokie dvasios ubagai ir laukiniai žmonės?

Dėl skaitytojų prieaugliaus, tai jo tol nebus, kol leidėjai vaikams skiriamas knygas spausdins suaugusių šriftu. Žinokime, kad Amerikos mokyklose visi vadovėliai ir vaikų knygos spausdinamos stambiu šriftu, tad lietuvišką knygą su smulkiu šriftu jaunieji skaitytojai nenori imti į rankas ir skundžiasi, kad raidės juda, kaip skruzdės. Jei leidėjas nori duoti knygą 10-12 metų skaitytojams, tai pirma turi pažūrėti, kokių šriftu spausdinami 5-6 skyriaus vadovėliai ir maždaug tokį šriftą duoti lietuviškai vaikų knygai.

Tai, kas įtinka Amerikoje gyvenančiam skaitytojui tinka ir Australijoje. Knygų paklausa palaiptinui menkėja. Tenka sutikti su autorium, kad jeigu Amerikoje 2-3 doleriai yra perbrangu mokėti už 200 puslapių knygą, tai Australijoje 18-27 šil. yra dvigubai brangesni, nes mūsų kainos ir uždarbiai apie du kartus žemesni negu Amerikoje. O vis dėlto bandysime išleisti gerą knygą pigia kaina. Pamatysime, ar čia tik kaina kalta, kad knygos paklausa menkėja.

~~~~~

Buvo patikrinta, kaip poteriai išversti į negrų kalbą Liberijoje. Pasirodė, kad posakis: "ir nevesk mus į pagundą" negriškam vertime reiškia maždaug taip: "ir nesučiupk mūsų, jei mes nusidedam."

Albina Račkauskaitė paieško brolio Petro, gimusio Lietuvoje S. Kalvarijos valsčiu, Budviečių km. Atsilipti šiuo adresu: — Albina Ralys, 9112, 102nd. St., Richmond Hill, N.Y. U.S.A.

INFORMACIJOS

KARTOJAMI "AUŠROS SŪNUS"

S. m. balandžio mėn. 2 d. Australia Hall Angas str. Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupė vaidina Sofijos Kymantaitės — Čiurlionienės 4 veiksmų dramą

"AUŠROS SŪNUS"

Rež. P. Rūtenis Dail. A. Rėkštelė Vaidina: E. Dainienė, D. Mackašienė, V. Marcinkonytė, B. Česna, L. Gerulaitis, V. Janulis, J. Neverauskas, P. Rūtenis, J. Venslovavičius.

Rež. pad. B. Mackašala. Bilietai po 4, 3 ir 2 šilingus gaunami sekmadieniais parapijos salėje ir vaidinimo dieną prie įėjimo.

Vaikams iki 14 metų pusė kainos. Pradžią punktualiai 8 val. vak.

NAMAMS ĮSIGYTI KOMISIJOS SUSIRINKIMAS

S. m. kovo 7 d. 7 val. vakare šv. Juozapo bažnyčios salėje šaukiamas ataskaitinis Komisijos susirinkimas pagal šią dienotvarkę:

- 1). Pirmininko pranešimas,
- 2). Rinkimas pinigų ar pasižadėjimų pagal lietuvių gyvenamųjų namų rajonus.
- 3). Rinkimas naujos valdybos,
- 4). Einamieji klausimai.

Komisijos Namams Įsigyti Valdyba

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. vasario mėn. 20 d. važiuojant iš Tennant Creek (N.T.) iškrito ir pakliuvo po sunkvežimio ratais Vladas Bielskis. Nors ir skubiai buvęs nugabentas į ligoninę, bet vis tik pasiekus ligoninę, mirė.

Kiek žinoma, velionis buvo gimęs 1917 m. vasario mėn. 18 d. Raseinių apskr. Kražių valsčiu, buvo vedęs ir yra likusi žmona ir sūnus. S. Jankantas.

NAMŲ STATYTOJAI!

Planai namams, priestatams, specifikacijos ir kiti statybiniai reikalai greitai ir pigiai atliekami.

Kreiptis pas A. Navaką, 54 High St., Kensington, arba darbo metu
Tel. LA 2911

Susitarti atvykstu į namus.

SIUNTINIAI Į EUROPA

Siuntinius į Europą savo giminėms bei artimiesiems galima siųsti per New Australian Service Company, kurią Adelaidėje atstovauja

JANINA ROMANOWSKA

18 Regent St., Parkside, SA

Dėl smulkesnių informacijų ir kainaraščių kreiptis aukščiau nurodytu adresu.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida.

Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis
35 Cator St., Hindmarsh, S.A.
Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian
The Lithuanian fortnightly in Australia
Publisher: J. Glušauskas
Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S.A.
Telephone: LU5827

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

Jeigu Tamsta galvojate pirkti motociklą, tai būtinai turite užėiti pas Loefflerį, kur Tamsta galite pasirinkti iš 100 vartotų mašinių arba gauti bet kokios markės naują motociklą.

Daugelis lietuvių jau važinėja pas Loefflerį pirktais motociklais ir naudojami ypatingai lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Taip pat turime didelį pasirinkimą

AUTOMOBILIŲ

Mes parduodame tik tikrai geras mašinas
Lengviausios išsimokėjimo sąlygos

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger Street

ADELAIDE

TEL. LA 1985

PAVYZDYS, KAIP MINĖTI TAUTINES SVENTES

RADIUM HILL (S.A.).

Nedaug lietuvių dirba šioje dykumoje, tačiau jų įnašas į lietuviškos išlaikymo fondą praneša didžiules lietuvių kolonijas. Švęsdami Vasario 16-tąją jie, užuot sakę skambias patriotines kalbas, sudėjo krūvą pinigų Vasario 16-tosios gimnazijai. Aukoję: Petras Mockaitis £5, Vladas Dailydė £5, Bronius Grigaliūnas £2, R. Norkevičius £1, B. Velička £2, P. Viknius £1 ir V. Babinskas £1. Iš viso £18.

Aukotojams priklauso nuoširdi padėka už gilų mūsų tautinių reikalų supratimą. (j.).

ADELAIDEJE

VASARIO 16-tosios PAMINĖJIMAS

36-toji Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo šventė Adelaidėje paminėta gana įspūdingai ir gražiai.

Vasario 12 dieną Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų grupė Vasario 16-tosios garbei pastatė Čiurlionienės — Kymantaitės "Aušros Sūnus". Vaidinimas sutraukė ypatingai didelį būrį mūsų tautiečių, kurie buvo sužavėti tiek veikalo turiniu, tiek išpildymu.

Vasario 14 dieną buvo duotas pusės valandos koncertas per vietos radijo stotį. Pranešimą anglų kalba per radiją padarė Leonas Gerulaitis, muzikinė dalis atlikta patefono plokštelėmis. Australų visuomenė tuo būdu buvo supažindinta su dabartine Lietuvos padėtimi ir išgirdo lietuviškos muzikos ir dainų.

Vasario 21 dieną minėjimas pradėtas iškilmingomis pamaldomis Adelaidės Katedroje. Mišias atlikė J.E. Adelaidės Vyskupas, ta proga pasakęs atitinkamą pamokslą. Pamaldų metu giedojo muz. V. Simkaus vadovaujamas vyrų choras.

Tos pat dienos vakare minėjimas įvyko Australia Hall. Ir čia į minėjimą atsilankė ypatingai daug tautiečių. Tai gražus pavyzdys, kad Tėvynės meilė numyse nenyksta.

Valdybos pirmininkui p. V. Čepiauskui atidarius susirinkimą ir pagerbus minutės atsistojimu žuvusius už Tėvynės laisvę, išsamesnę paskaitą laikė p. L. Garbaliuskas. Po jo lietuvius pasveikino Latvių ir Estų atstovai, palinkėdami Lietuvai laisvės atgavimui.

Meninėje dalyje lietuvių bičiulė Dorothy Oldham išpildė kelis M.K. Čiurlionies kūrinius, o p.p. J. Venslovavičius ir A. Petrikas padėklavimą eilėraščių. Solistė Zita Petkūnaitė padainavo "Būrės nakties jūroj", "Lopšinę" ir "Anksti ryteli". Regina Plokštytė meniškai pašoko du šokius: Suktinį ir Valsą. V. Ratkevičius paskaitė V. Tamulaičio "Savoje Žemėje". Programą baigė Paulius Rūtenis, padainavęs "Ko vėjai pučia". "Ir atlėkė sakalėlis" ir "O! kas sodai".

Dainomis ir šokiams akompanavo Miss Dorothy Oldham, Mme Billington-Moore ir studentė Renata Reisonaitė. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. (j.)

ISVYKSTA KUN. Pr. VASERIS

Ilgametis Melbourne parapijos lietuvių kapelionas kun. Pranas Vaseris išvyksta į Hobartą didesnėmis pareigoms. Parapijos Taryba aktyviai ruošiasi savo šefo išleistuvėms. Parapijiečiai ir kiti tikintieji linki kun. Pr. Vaseriui, išvariusiam gilią vagą Melbourne bare, daug sveikatos ir šventos Dvasios palaimos.

Lietuvių kapeliono pareigas eis kun. Juozas Kungys.

VISUOTINAS ADELAIDĖS APYLINKĖS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Vasario 28 d. įvyko metinis Adelaidės apylinkės narių susirinkimas, į kurį atsilankė 55 tautiečiai (iš maždaug 2.000 lietuvių Adelaidėje). Atidaręs susirinkimą Valdybos pirmininkas p. V. Čepiauskas paprašė išrinkti prezidentą, į kurį išrinkti pirm. p. Rudzenskas ir sekr. p. J. Vizbaras. Be to, pirmininkas paprašė susirinkimą tuoj pat rinkti naują valdybą, kol dar visi nepavargę. Susirinkimas pasiūlymą priėmė, nes visiems žinoma, kad sunkiausias dienotvarkės punktas būna naujos valdybos sudarymas. Ir iš tikrųjų: prasidėjo kandidatų siūlymas ir atsisakymas. Taip praėjo kelios eilės. Po ilgų vieni kitų įtikinėjimų, prikalbinėjimų ir prašymų pagaliau po dviejų valandų pavyko išrinkti naują valdybą, į kurią įėjo: Kun. Dr. P. Jatulis, Sim. Povilaitis, Ant. Morkūnas, Z. Kučinskis ir V. Dumčius. Kandidatas liko G. Janulevičius.

Revizijos komisija išrinkti buvo nesunku. Į ją pateko: Elena Reisonienė, B. Marmukonis ir Jurgis Vasiliauskas.

Kai sunkiausias punktas buvo atliktas, Valdybos pirmininkas V. Čepiauskas jau visai ramiai galėjo padaryti Valdybos atliktų darbų apžvalgą.

„Iš svarbesniųjų Valdybos atliktų darbų pažymėtina: suruošti 3 baliai ir gegužinė, išleistas "Mūsų Pastogės" Adelaidės numeris, nupirktos magnetofono juostelės su mūsų chorų Vokietijoje įdainavimais, praveistas rūbų vaju, kuris gerai pasisekė, suruošti visų mūsų tautinių švenčių minėjimai su programomis. Be to, padaryta net 17 valdybos posėdžių ir atlikta eilė mažesnių darbų.

Pajamų Valdyba turėjusi £269.5.9, o išlaidų £404.14.8.

Namų statybos Komisijos pranešimą padarė p. V. Požėla. Galutiniam rezultate Komisijai pavyko surinkti grynais pinigais vos £38.15.6, gauta pasižadėjimų raštu £22 ir žodžiu £250. Namų statybai reikalinga apie £8.000. Be to, komisija paruošė Lietuvių Namų Akcinės Bendrovės įstatų projektą. Matome, kad su savais namais padėtis nekokia.

Kaip visame lietuviškame pasaulyje, taip ir Australijoje kasmet vis sunkėja rasti žmones, kurie sutiktų atstovauti bendruomenės reikalus, atseit, eiti į valdybą. Šiuo reikalu vertas demesio susirinkime stud. E. Petrikaitės pasiūlytas projektas. Besibaigiant Valdybos kadencijai ir artėjant naujiems rinkimams, Valdyba turėtų imtis iniciatyvos susaukti visų kultūrinių ir visuomeninių organizacijų vadovus ir juos prašyti iš savo organizacijų rasti žmones, kurie sutiktų eiti į valdybą. Manoma, kad organizacijos neatsisakytų deleguoti vieną kitą savo narį, kuris metams imtųsi atstovauti bendruomenės reikalus.

Susirinkimas buvo baigtas belikus apie pusę dalyvių.

Už atliktus gausius darbus lietuviškajai bendruomenei, Apylinkės Valdybai priklauso nuoširdi visuomenės padėka. (j.).

NAUJA VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Vasario 28. naujai išrinktoji Adelaidės apylinkės valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirm. Kun. Dr. P. Jatulis, vice-pirm. A. Morkūnas, išd. V. Dumčius, sek. S. Povilaitis, kult. reikalų vadovas Z. Kučinskis.

Valdybos adresas: Box 1296 L, GPO, Adelaide, S.A.

Sėkmės darbe! (j.).

WINDSOR

Misdorpo pagarsejes rinktiniu tabaku misinsy

TABAKAS

pilnai atitinkas Jusu skoniui

Jus džiaugsites Windsoro skoniu, rkydami cigaretes arba pypke.

